

A man with light hair and blue eyes is holding a large, circular brass instrument, possibly a tuba or euphonium, in front of his face. He is wearing a white shirt and a gold ring on his left hand. The background is dark, and the lighting is dramatic, highlighting the man's face and the instrument.

Nápad z nebe

Michala Holčapka

Obsah

7 Nápad z nebe
profesora Holčapka

10 Filozofie vyžaduje
ROZMANITOST

12 Koleje? Svou první postel
jsem měl na zámku

16 Profesor Čáp: Jan Perner se nám
do názvu fakulty líbil hned

18 OBDIVUJU ... Martinu Sáblíkovou

20 Erasmus je tu s námi od roku 1998

26 Ceníme si studentů a akademiků,
kteří pomáhají

28 Popularizátor roku: Bohatý není
ten, kdo má hodně

32 Umím vést lidi. Je to dar
od Boha, říká absolventka
Blanka Petrová

34 Braunův Betlém v péči restaurátorů
Zachraňují sochy ve skále

39 Umění nemá být ošklivé, říká autor
plakety rektora



*Naše historie se
píše od roku 1950*

Na titulní straně: prof. Michal Holčapek. Foto: Milan Reinberk



**UNIVERZITA
PARDUBICE**

Zpravodaj Univerzity Pardubice

Vydává Univerzita Pardubice, Rektorát, Oddělení propagace a vnějších vztahů, IČ: 00216275.

Adresa: Studentská 95, 532 10 Pardubice 2, telefon 466 036 413, 466 036 406, e-mail: zpravodaj@upce.cz.

Zpravodaj UPa najdete také na webové stránce: <https://www.upce.cz/media.html>.

Odpovědná redaktorka: Věra Příbylová. Redakce: Zuzana Paulusová, Aneta Krejčík Plšková. Redakční okruh:

Lenka Čermáková, Tomáš Jiránek, Lucie Košťálová, Andrea Koblížková, Martina Macková, Adrián Zeiner

Fotodokumentace: CITS – Adrián Zeiner, Petr Špaček, Milan Reinberk a archiv UPa.

Grafická úprava a sazba: CITS – Alena Komárková.

Redakce si vyhrazuje práva krátit a editorsky upravovat texty.

Tisk: Vydavatelství a polygrafické středisko Univerzity Pardubice.

Číslo: 101/2020, 12. PROSINEC 2020, náklad 1 500 ks, periodicita 4x ročně, ISSN 2570-5644, MK ČR E 22928.



UNIVERZITA ONLINE

Až jednou budou naši nástupci vybírat události, které byly v roce 2020 pro Univerzitu Pardubice nejvýznamnější, pravděpodobně zvolí dvě: 70. výročí založení vysoké školy v Pardubicích a bezprecedentní zásah pandemie COVID-19 do jejího života. Možná budou tento rok charakterizovat jako rok nečekaných změn a obtížných zkoušek pro celou univerzitu. Přesto je výročí 70 let naší vysoké školy příležitostí k mnoha ohlédnutím. Většinou se při takovém pohledu zpět soustředíme na to, jak a proč instituce vznikla, a které osobnosti na tom mají svou osobní zásluhu. Já bych se však rád v historii naší univerzity vrátil i k období, které pro ni bylo rovněž klíčové. Toto období začalo sametovou revolucí v závěru roku 1989. Důležitou roli studentů naší vysoké školy jsme si připomínali před rokem. Devadesátá léta byla obdobím postupného rozšiřování nabídky studijních programů, které se promítlo i v rozšiřování počtu fakult. Každá naše fakulta má trochu jinou historii vzniku, ale každá z nich má své osobnosti, bez nichž by její zrod nebyl možný. Nemusí to být vždy první děkan či děkanka. Často to byli lidé, kteří přinesli například své vědecké zaměření, které fakultu profilovalo, či nastavili akademickou atmosféru spolupráce mezi učiteli a studenty. Proces růstu univerzity sice ještě pokračoval na počátku nového tisíciletí,

ale jeho prvních 15 let bych charakterizoval jako dobu, kdy se budovala kvalitní univerzitní infrastruktura. Začalo to bezesporu výstavbou nového areálu Fakulty chemicko-technologické. Přidělení 1,3 miliardy korun ze státního rozpočtu ČR do Pardubic. To byl malý zázrak, který předznamenal a umožnil další velké investice financované zejména z Operačních programů Evropské unie. Měl jsem tu možnost stát v čele univerzity čtyři funkční období jako rektor, a proto mi prosím dovolu, abych i na tomto místě poděkoval všem, kteří mají na budování univerzity podíl. Situace okolo pandemie COVID-19 se dramaticky mění každým dnem, a je velmi těžké si představit, jaký bude pro Univerzitu Pardubice rok 2021, a co v něm nakonec bude to zásadní. Chtěl bych ale právě na konci tohoto roku poděkovat všem, kteří zvládají online výuku, ať jsou to akademičtí pracovníci nebo studenti. Všem, kteří pokračují ve své vědecké činnosti, všem těm, kteří na všech úrovních udržují téměř všechny činnosti univerzity v chodu. Rád bych ocenil pomoc našich studentů a zaměstnanců, kteří pomáhali a pomáhají v nemocnicích, v laboratořích při testování vzorků, v sociálních službách či jinde. Přeji nám všem, ať následující nelehkou dobu dobře zvládneme.

Miloslav Ludwig
prorektor pro vnitřní záležitosti



28. 11.

NOC VĚDCŮ Univerzity Pardubice

Vysílali jsme živě z auly





Nápad z nebe

profesora Holčapka

NIKDY JE NEČTE. PROFESOR MICHAL HOLČAPEK PROPAGAČNÍ ČASOPISY LETECKÝCH SPOLEČNOSTÍ IGNORUJE. CHTĚL TO TAK UDĚLAT I TENTOKRÁT. BĚŽNÝ LET A DALŠÍ POKUS ZKRÁTIT SI ČAS TÍM, CO JE PO RUCI. HUDBA, FILM, PIVO? TEHDY SI VŠAK ANALYTICKÝ CHEMIK Z KAPSY SEDADLA PŘED SEBOU VÝTISK VYTÁHL. A DOSTAL NÁPAD, KTERÝ DAL JEHO VÝZKUMU NOVÝ CÍL.



Vědecký tým (seshora): Ondřej Peterka, Zuzana Vaňková, Michaela Chocholoušková, Jakub Idkowiak, Denise Wolrab, Michal Holčapek, Robert Jirásko

Byl květen 2010, když nastoupil na leteckou linku mezi americkými městy Phoenix a Salt Lake City. „**Naštvalo mě, že pivo se na vnitrostátním letu v USA musí platit, tak jsem raději sáhl po časopisu. Mezi reklamami mě zaujal rozsáhlý populárně-naučný článek o rakovině. Protože jsem právě v té době přemýšlel, jak v praxi využít naše metody pro analýzu lipidů, a rakovina mě také napadla, článek přišel ve správnou chvíli,**“ vzpomíná vědec. Když z letadla vystupoval, už věděl, že tento nápad použije pro přípravu ERC grantu.

Článek vytržený ze stránek leteckého propagačního časopisu s ním odcestoval zpátky do Čech. Michal Holčapek požádal o grant, který s novou vizí získal, a přelomový nápad realizoval dalších deset let. Jeho vědecká skupina za tu dobu úspěšně vyzkoušela a popsala možnost, jak odhalit některé typy rakoviny (slinivky, prostaty, ledvin a prsu) už v počáteční fázi na základě lipidomické analýzy krve. Špičkový chemik a absolvent Univerzity Pardubice se i díky objevu letos dostal mezi 60 nejlepších analytických chemiků světa (The Power List 2020 v časopise The Analytical Scientist). Už potřeť v kariéře. Nejdál se jejich výzkum dostal u rakoviny slinivky. Letos na inovativní metodu získal evropský patent.

Velmi tichý zabiják. I tak se dá nazvat rakovina slinivky, která nemá velmi dlouho příznaky. Člověk netuší, že je nemocný. Když ji lékaři zjistí, je nemoc

v tak pokročilém stádiu, že dává pacientovi jen minimální šanci přežít. Určit diagnózu včas by mohlo zachránit mnoho životů. Metoda na základě analýzy lipidů (tuků), které na nemoc ukazují, je téměř dokončená. K jejímu používání ale vede ještě letitá cesta.

„**Potřebujeme nyní najít finančně silného partnera, který pomůže s tzv. klinickou validací. Musí se ověřit reálný přínos naší diagnostiky předtím, než může být schválena pro využití v praxi,**“ vysvětluje Michal Holčapek fakt, že záleží na testování a hlavně na lékařích, jestli metodu budou nakonec považovat za prospěšnou v tom smyslu, že včasné diagnostikovaným pacientům opravdu přinese šanci žít déle nebo se vyléčit. „**Možná zjistí, že úspěšnost 90 procent, kterou nám vykazuje, je pro velké skupiny pacientů vlastně málo,**“ říká a trochu brzdí velké nadšení. Právě naději vyvolal objev z Univerzity Pardubice u tisíců lidí, z nichž mnozí neváhali a vědce kontaktovali. Většina ho prosí, aby je svojí metodou otestoval už nyní.

„**Za každým mailem nebo telefonátem je osobní příběh člověka, rodiny. Velmi osobní. A já vím, že nyní nemůžeme víc pomoci. Držet v ruce patent znamená jen to, že je naše metoda unikátní. Pomohu jen tím, že moje skupina bude dál intenzivně pracovat, aby se metoda dostala do praxe co nejdřív. I tak je to běh na dalších pár let,**“ hodnotí střídavě další vývoj muž, který má kromě chemie

odjakživa rád také sport. Fotbal, stovky kilometrů běhu pod Kunětickou horou nebo jízda na kole. Je však i něco, co rád tak úplně nemá. Je to přílišná popularita a pozornost.

„**Už mě bylo v médiích přespříliš, když mně gratulovala i prodavačka v pekárně. Chci se soustředit na svoji práci, opravdu netoužím být mediální hvězdou,**“ říká omluvně, když odmítá další rozhovory. Pozornost nejraději rozprostírá na celý svůj vědecký tým, který si pečlivě sestavuje. Postupně do něj zasazuje jako cenné kameny mladé vědce z celé Evropy. Naposled si k nadějně vědkyni z Rakouska vybral nového studenta z Polska, v lednu přijede kolegyně z Itálie. I světový výzkum a nekonečné intenzivní bádání musí občas odlehčit a zlidštit. To dokazují vtipné popisky na dveřích kanceláří týmu nebo jména, která členové týmu dávají analytickým přístrojům. Hmotnostní spektrometr jako Drogon nebo John Snow a kapalinový chromatograf jako Daenerys Targaryan? Že je vám to povědomé? Pak musíte být také fanoušci populárního seriálu Hra o trůny.

„**Ať je to kdykoliv a kdekoliv, já si stále něco zapisuju,**“ prozrazuje Michal Holčapek, proč je celý nesvůj bez notebooku po ruce. Ten s ním chodí na fotbal, v noci čeká na nočním stolku. Člověk nikdy neví, kdy přijde důležitá myšlenka, která ukáže směr. Stejně jako tehdy v letadle.

Diplomem to nekončí!



absolventi.upce.cz



ZÍSKAJTE VÍČ

Filozofie vyžaduje ROZMANITOST



NIKLAS FORSBERG, LÍDR EXCELENTNÍHO TÝMU UNIVERZITY PARDUBICE A VEDOUcí CENTRA PRO ETIKU FAKULTY FILOZOFICKÉ, JE PŘESVĚDČEN, ŽE K FILOSOFII JSOU POTŘEBA RŮZNÉ PŘÍSTUPY. ETIKA A POLITICKÁ FILOSOFIE DNEŠKA SE TOTIŽ DOTÝKAJÍ TĚCH NEJPALČIVĚJŠÍCH OTÁZEK. UČIT SE VYUŽÍVAT ROZMANITOST A NAHLÍŽET VĚCI Z HLEDISKA RŮZNÝCH PERSPEKTIV JE PODLE MÉHO NÁZORU TO NEJZÁKLADNĚJŠÍ, O CO JE TŘEBA SE SNAŽIT. MYSLÍM, ŽE BEZ TOHO NELZE UČIT STUDENTY KRITICKÉMU MYŠLENÍ A BEZ NEZÁVISLÉHO MYŠLENÍ NEMŮŽE FILOSOFIE EXISTOVAT, ŘÍKÁ ŠVÉDSKÝ FILOSOF, KTERÝ ŽIJE V PARDUBICÍCH UŽ TŘI ROKY.

Jak se švédský filosof ocitl v Pardubicích?

Začal jsem zde pracovat v červenci 2017. Pár let předtím mi zatelefonovala Kamila Pacovská s otázkou, zda bych měl zájem spolupracovat na projektu. S Kamilou jsme se již několikrát před tím setkali a zalíbilo se mi, jak přistupuje k filosofii; kromě toho její projektový záměr vypadal velmi dobře, takže bylo celkem snadné říci ano. V té chvíli se myšlenka na přestěhování do Pardubic jevila jako velmi abstraktní a musím přiznat, že jsem ani nepočítal s tím, že grant na založení Centra získáme.

Proč?

Podobné granty jsou velmi rozsáhlé a konkurence je velká. Navíc práce Centra je poněkud stranou hlavního proudu, což ještě redukuje šance na získání tak velkého grantu. Proto jsem na takovou změnu působiště nebyl připraven. Pamatuji se na to překvapení, když mi Kamila zavolala a řekla: „Tak to vypadá, že se stěhujete do České republiky.“ Přišlo to jako blesk z nebe. Přesto mě vůbec nenapadlo pomyslet, že bych to odmítl. Je to skvělý projekt a Centrum se stalo vynikající výzkumnou institucí. Jsem opravdu rád, že jsem měl příležitost být jeho součástí.

Jaký výzkum v Centru probíhá?

Centrum tvoří přes dvanáct výzkumných pracovníků a jedenáct doktorandů z celého světa. Není lehké jednoznačně popsat, jakému výzkumu se věnují. Zkoušeli jsme shromáždit filosofy, kteří pracují na různých problémech a pocházejí z různých kulturních prostředí a filosofických škol. Tím nechci říci, že v tom, co děláme, není jednota. Ale

pro mě je podstatné to, že filosofie by měla být rozmanitá a mnohostranná.

Co to znamená?

Filosofie potřebuje „rozmanitou výživu“, jak řekl Ludwig Wittgenstein. Jsou lidé, kteří jsou přesvědčeni, že existuje pouze jeden správný typ filosofie. Nebo existují filosofové, kteří se upnou na jednu myšlenku nebo jednoho filosofa, pak se rychle mohou stát dogmatiky. Je pravda, že i já mám své demony a své poněkud idiosynkratické cesty k filosofii. Proto si nemyslím, že únik před těmito pochybnostmi je snadný. Proto si nemyslím, že únik před těmito pochybnostmi je snadný.

Možná je to zvláštní způsob popisu „co vlastně děláme.“ Ale představit si rozmanitost a učit se nahlížet na věci z různých hledisek je přesně to, o co bychom se měli snažit. Myslím, že bez toho nelze učit studenty kritickému myšlení a bez nezávislého myšlení filosofie nemůže existovat. To je to, co nás určitým způsobem odlišuje od mnoha jiných filosofických center. Nejsme jediní, kdo se zabývá některými z nejpálčivějších problémů dnešní filosofie, jakými jsou například nacionalismus, populismus, lidské hodnoty a mnohé další. Ale myslím, že snaha zabývat se jimi z různých úhlů a bez předem definovaných filosofických metod nás odlišuje od mnoha jiných výzkumných programů.

Na co v této zvláštní době nejvíc myslíte?

Pandemie je velmi složitý problém. A teď jsem právě v jeho centru! Filosofové jsou však připraveni čelit výzvám rychle a již nyní jsme byli svědky zajímavých diskuzí. Mezi

nimi je například pojetí komunity a solidarity a našich vztahů k sousedům. Museli jsme pochopit, jak moc jsme v tom všichni společně. Pokud jde o výraz „soused“, myslím, že mnoho lidí pochopilo, že soused není jen ten, kdo bydlí vedle, ale je to i člověk z opačného konce světa. A dokonce že i zvířata jsou v určitém smyslu našimi sousedy. Priority jednotlivců charakteristické pro současnou společnost se s Covidem-19 skutečně změnily. Změnila se i představa o tom, co opravdu potřebujeme, což bylo dříve skoro nemožné. Myslím tím například riziko klimatických změn. Slyšeli jsme, že je zcela nemožné snížit znečištění a zastavit leteckou dopravu, a tak dále. Ukazuje se však, že pokud jsou v sázce naše životy, a nejen to, co máme v peněžence, pak snížení objemu letecké dopravy se najednou stalo skutečností! Z čeho však mám obavy, je netrpělivost: má vlastní i ostatních. Mám strach, že se všichni budeme chtít rychle vrátit zpět do dob před krizí. Možná bychom se teď měli více soustředit na trpělivost. Pomalé učení se zcela jistě dost podceňuje.

Pocházíte ze Švédska. Kde jste pracoval?

Univerzitní studia a doktorát jsem absolvoval na Univerzitě Uppsala. Měl jsem štěstí na profesory, kteří měli extrémně široký rozhled, rozmanité zájmy a otevřenou mysl. Strávil jsem několik semestrů také na univerzitě v Chicagu - jako hostující doktorand a jako stipendista Fulbrightovy nadace. Jak v Uppsale, tak v Chicagu jsem se hodně naučil. Než jsem přijel do Pardubic, pracoval jsem na Helsinku Collegium for Advanced Studies (HCAS). To je další instituce, kde se setkávají výzkumníci ze všech vědních oblastí. V mnoha ohledech je to fantastické místo. Myslím, že jsem měl štěstí a dostal možnost studovat a pracovat na místech, kde se filosofie nepovažuje za introvertní, životu víceméně nepřátelský obor.

Centrum pro etiku zaměstnává lidi z celého světa. Jak vypadá jejich spolupráce?

To je jedna z věcí, která se mi na Centru opravdu líbí. Jsme z celého světa. To znamená, že máme obrovskou studnici zkušeností a kulturního dědictví, ze kterého můžeme čerpat. Představuje to zcela přirozenou a nutnou formu sebereflexe. Ignorance a předsudky jsou občas hodně vidět. Někdy si uvědomíme, že to, co je zcela samozřejmé například pro Švéda, není tak zcela samozřejmé pro jiné. Sdílení filosofického prostoru s lidmi z celého světa přináší radost a je potravou pro rozvoj myšlení. Vzájemné perspektivy a zkušenosti se střetávají a narážejí jedny na druhé. A to je správné.

Kdo je váš oblíbený filosof?

Mohl bych uvést několik filosofů, s nimiž mám hodně společného. Například Iris Murdoch, J. L. Austin, Stanley Cavell a Ludwig Wittgenstein. Ti jsou myslím moje krevní skupina, i když nutně nepíší jen o nich. Nechci se však považovat za odborníka na tu nebo onu filosofii. Nejsem ani exegetickým typem filosofa. Ve své dizertační práci jsem psal o francouzském filosofovi Jacquesu Derridovi. Potom jsem napsal monografii o Iris Murdochové. A moje poslední kniha se věnuje J. L. Austinovi. A mezi psaním monografií jsem se ve svých pracích také věnoval velkému počtu myslitelů z různých kulturních prostředí a dalším tématům. Pokud čtete mé práce, uvidíte, že jsou exegetické jen na první pohled. Zkouším pochopit myšlenky jiných právě proto, abych byl sám schopný jasně uvažovat.

Koho z českých filosofů máte rád?

Po pravdě řečeno s českou filosofií nejsem tak úplně seznámen. Nejlépe znám Jana Patočku. Začal jsem také trochu číst a psát o Václavu Havlovi a zjistil jsem, že je to velmi zajímavé a užitečné. Souvisí to se snahou poznat a pochopit jinou zemi, její kulturu a dědictví. Je to prospěšné pro mé vlastní myšlení a změnu konceptu, pokud dokážu najít vztahy s myšlením Václava Havla (a do určité míry i Ladislava Hejdánka). Nejsem však explicitně fenomenolog jakým byl Patočka a nejsem ani politický myslitel (ani nepolitický myslitel) jakým byl Havel.

PANDEMIE JE VELMI SLOŽITÝ PROBLÉM. A TEĎ JSEM PRÁVĚ V JEHO CENTRU! FILOSOFOVÉ JSOU VŠAK PŘIPRAVENI ČELIT VÝZVÁM RYCHLE A JIŽ NYNÍ JSME BYLI SVĚDKY ZAJÍMAVÝCH DISKUZÍ. MEZI NIMI JE NAPŘÍKLAD POJETÍ KOMUNITY A SOLIDARITY A NAŠICH VZTAHŮ K SOUSEDŮM. MUSELI JSME POCHOPIT, JAK MOC JSME V TOM VŠICHNI SPOLEČNĚ.

Plánujete se po ukončení projektu v roce 2022 vrátit do Švédska, nebo pokračovat ve výzkumu v Čechách?

Zatím nevím. Důležité pro mě je to, aby Centrum žilo a zůstalo místem pro kvalitní a seriózní výzkum. Proto s ním (doufám) nikdy zcela nepřeruším kontakty. Mám dvě dcery a ty budou potřebovat strávit nejdůležitější školní roky v zemi, kde se cítí doma. A to je něco, co musím nutně vzít v úvahu. Přesto je mým záměrem zůstat s Centrem v kontaktu za všech okolností.

Jak se vám líbí Pardubice?

Mám Pardubice rád. Je to hezké město a kulturní dědictví zde i v celé České republice je prostě úžasné. Kromě toho jsem se spřátelil se všemi členy Centra a je to místo, kde se cítím dobře. Praha je odtud jen hodinu cesty a v současném akademickém prostředí je cestování důležité. Takže za normálních okolností se tu necítím nijak omezený. Mám také k dispozici dostatečné fondy, abych mohl zvát hosty a organizovat konference a workshopy. To umožnilo světu poznat Pardubice, což je fantastické. Bohužel se to dnes poněkud změnilo s tím, že dnes poznáváme svět hlavně prostřednictvím našich počítačových monitorů. Pardubice, tak jako jiná místa na světě, jsou poznamenány pandemií. Těším se na to, až se nám svět opět otevře.

Co Niklas Forsberg říká o sobě

Jsem Švéd, otec dvou dětí. Filozofické vzdělání jsem získal ve švédské Uppsale a v určité míře v americkém Chicagu a několik let před tím, než jsem přijel do Pardubic, jsem strávil ve finských Helsinkách. Jako pro mnoho jiných akademiků, kteří mají děti, je slovo „koničky“ konceptem trochu mimo realitu. Není na ně ani čas, ani energie. Ale každý den hraji na klavír, a v tu chvíli je pro mě právě hudba v centru pozornosti. Nejsem nijak dobrý pianista, ale je to místo k přemýšlení a prostor, kde se mohu odreagovat. Ve Švédsku máme venkovský domek, kde se snažím trávit co nejvíce času v létě.

TEXT: Věr Přibyllová/FOTO: archiv Univerzity Pardubice



Koleje? Svou první postel jsem měl na zámku

NA PODZIM ROKU 1950 JSEM SI V DENNÍM TISKU PŘEČETL STRUČNOU ZPRÁVU, ŽE V PARDUBICÍCH BYLA OTEVŘENA NOVÁ VYSOKÁ ŠKOLA CHEMICKÁ. PROTO JSEM SE JAKO OKTAVÁN KOLÍNSKÉHO GYMNÁZIA SE ZÁJMEM O CHEMII NA JAŘE PŘÍŠTÍHO ROKU DO PARDUBIC VYPRAVIL ...



Studenti druhého ročníku v roce 1952

Po delším hledání v dosti nevzhledném městě s ještě viditelnými následky válečného bombardování jsem ke svému údivu zjistil, že je to vysoká škola bez vlastní budovy. Pouze v prvním patře potravinářské průmyslovky jsem našel kancelář s názvem hledané školy a od vlídné úřednice se dozvěděl potřebné informace. Moc jsem se rozmyšlel, zda se nemám ucházet o studia na renomované VŠCHT v Praze, ale z řady důvodů jsem se k přijímacímu rozhovoru rozjel do Pardubic. Nikdy jsem tohoto rozhodnutí nelitoval, protože následujících pět let jsem měl ojedinělou příležitost zažít, jak vysoká škola roste z ničeho k slušnému standardu.

„Stavěli“ jsme si školu

Pominu-li, že před námi studovali již první posluchači v naprosto improvizovaných podmínkách, pak mých 120 spolužáků bylo nejen svědky, ale přímo účastníky vybudování fungující vysoké školy. To budování myslím doslova, protože prvními skripty našeho studia byly lopata a krumpáč. Před zahájením přednášek prvního ročníku jsme všichni dostali pozvánku na povinnou měsíční zednickou brigádu při rekonstrukci krásné budovy uvolněné průmyslové školy na dnešním náměstí Čs. legií. Vlastní výuka pak probíhala v potravinářské průmyslovce s dobrou posluchárnou a laboratořemi, vyhovujícími základním kurzům anorganické a analytické chemie. Až od druhého ročníku jsme se pomalu přesouvali do rekonstruované budovy s učebnami, laboratořemi a pracovišti postupně zřizovaných kateder.



Studentské koleje v ulici Na spravedlnosti

Život na zámku

Hned v úvodu zmíním pár vzpomínek na vysokoškolské koleje. Během zednické brigády jsem bydlel v dřevěných ubikacích „Na Olšinkách“ v dnešní Jiráskově ulici. Ty kdysi navazovaly na Husův sbor, ale při zahájení studia jsem dostal dekret a klíče s adresou Zámek č. 4. No to jsem koukal! Nad vstupní branou do areálu pardubického zámku, kde dnes je v přízemí zámecká pokladna, byly pro 22 studentů uvolněny v prvním patře dvě trojice průchozích místností a umývárna s ledovou vodou. V jedné trojici s okny ke kurtům bydlela sekce moravská, v druhé s okny do areálu zámku sekce česká. Stěny místností byly (a stále jsou) silné 135 cm, a pokud se nám je podařilo kamny značky Club vytopit, bylo nám v nich dobře. Strávili jsme tam dva roky, a když se v zámeckých valech začaly hloubit kryty CO, neradi jsme se museli vystěhovat, abychom nemohli nepřátelům lidově demokratického zřízení prozradit, odkud se hlína vyváží.

Následný rok „koleji“ nebudu komentovat, ale půjdete-li ulicí Na Spravedlnosti, podívejte se vjezdem firmy Auto Forum do rozlehlého dvora, kde dosud trčí přízemní černá barabizna. V nevytopitelných místnostech jsme po šesti spali tak, že jsem škvírou v dřevěných neomítnutých panelech viděl z postele rovnou ven. Teprve v roce 1954 byly dostavěny pěkné koleje v Rožkově ulici na okraji budovaného sídliště Dukla, kde jsme poslední dva roky studia spokojeně žili.



NA ZÁMKU. STUDENTSKÁ KOLEJ

NA STEJNÉM MÍSTĚ. DNES KANCELÁŘ



Menza a potravinové lístky

S kolejemi souvisí menza. I ta byla zřízena až 1. října 1951 z bývalé restaurace Na Kopečku v paláci Hybských. Jako „přespolní student“ jsem ale měl s přihlašováním ke stravování značné potíže. V té době totiž byly po zhroutilí zásobování v důsledku kolektivizace zemědělství znovu zavedeny potravinové lístky a až do „slavné“ měnové reformy v roce 1953 s tím byl problém. Buď mi je rodiče vyzvedli v místě trvalého bydliště, poslali mi je poštou a já je do kanceláře menzy přinesl se zpožděním, což se vedení nelíbilo, nebo jsem se přihlásil k trvalému pobytu v Pardubicích a lístky měl včas. Ovšem za cenu ztráty slevy ČSD na dojíždění domů.

Ze školy na cvičiště

Pohledem do indexu shledávám, že výuka probíhala denně od pondělí do pátku zpravidla v počtu 35 hodin přednášek a laboratoří za týden, v sobotu pak bylo 8 hodin vojenské přípravy. To byla další z novinek, které se zahájením studia našeho ročníku vstoupily v život. Víkali jsme ji, protože ještě dva roky před tím museli čerství inženýři po promoci místo do praxe nastoupit na dva roky do kasáren. Ale i to mělo svá, často legrační specifika.

Výcvik probíhal většinou venku a jako příslušníci chemického vojska jsme k obveselení pardubických občanů na cvičiště pochodovali ulicemi sice v civilu, ale ověšení plynovými maskami, polními lopatkami a atrapami pušek. Navíc za stálého zpěvu bojových písní! Po druhém a čtvrtém ročníku jsme absolvovali dosti náročná jednoměsíční

vojenská cvičení. Bylo to „za Čepičky“, proto vše klusem, samé pochody a střelby, na druhé straně s každodenním „klidem na lůžku“, kdy jsme se po obědě svlékli do bílých nočních košilí a po sovětském vzoru rehabilitovali. No prostě... První cvičení bylo v kasárnách v Liberci, druhé ve stanech v Červené Vodě. A protože s námi s výhodou absolvovali vojenskou přípravu i všichni mladí asistenti, vyvinul se na společných stanových prýčnách specifický vztah student – asistent.

Nezapomenutelní pedagogové

Přednášejícími byli většinou nově nastoupivší pedagogové, zpravidla z Výzkumného ústavu organické chemie v Rybitví. Výjimkou byli vynikající zkušený prof. Ing. PhMr. Alois Novotný a doc. Bílek, dojíždějící z pražské VŠCHT. První, noblesní humanista a cititel moderních výkladů anorganické i organické chemie, lišících se od stranou a vládou tehdy preferované výuky Mendělejevovy tabulky v původním znění. Druhý pak přednášel matematiku tak, že jsem litoval, že se přednášela jen jeden rok. Úctu dále vzbuzovali doc. Ing. Dr. Jan Wanka, Ing. Dr. J. Mýl a doc. Ing. Dr. J. Weigner, nezátížení školským stereotypem a s bohatými odbornými zkušenostmi. Zjevením ovšem byl mladý prof. RNDr. Antonín Tockstein se strhujícím výkladem fyzikální chemie. Jedním z nejmladších pedagogů byl v roce 1951 rovněž současně s námi nastoupivší Ing. Dr. Jiří Klikorka, přednášející anorganickou chemii a postupně zastávající posty vedoucího příslušné katedry, děkana fakulty a posléze rektora vysoké školy, vpravdě pokládaný za jejího hlavního budovatele, neboť s ní spojil celý svůj život.

S režimem na „věčné časy“

Jak se škola košatila počtem posluchačů a katedrami zřizovaných specializací (na konci našeho studia jich bylo již osm), přibývali další pedagogové a vědečtí pracovníci, jejichž výčet mi nepřísluší uvádět, protože je dokonale zpracován v nedávno vyšlé publikaci „25 let Fakulty chemicko-technologické Univerzity Pardubice“. Ne všichni uměli živě přednášet, ale zápal pro výuku i vědu měli všichni. Skromně přičítám jen dvě osobní vzpomínky. Čtyři roky jsme studovali marxismus-leninismus. Příslušnou katedru vedl nejprve přeškolený evangelický farář, který sice změnil svůj světonázor, nikoliv však způsob jeho prezentace. A posléze jiný marxista, který později změnil svůj světonázor rovněž, ale opačně, takže byl v nedávných letech dokonce naším panem prezidentem vyznamenán jako bojovník proti bolševismu. Znalost světových jazyků v budoucích zaměstnáních se v té době nepředpokládala, proto jsme měli pouze dva roky základní kurz ruštiny, zatímco výuka angličtiny či němčiny do učebních programů zařazena nebyla.

Další, dávno zapomenutou novinkou našeho studia byli tzv. ádékáři. Byli to absolventi dělnických kurzů, kteří měli vylepšit кадровou strukturu „pracující inteligence“, s níž si tehdejší teoretici dvoutřídní společnosti dělníků a rolníků nevěděli pořádně rady. Po ročních intenzivních soustředěních získali maturitní vysvědčení a oprávnění ke studiu na vysokých školách. V našem ročníku jich na začátku bylo asi dvacet procent. Studovali velmi poctivě, ale protože byli většinou starší, třeba i po vojně, ba i otcové rodin, studia postupně vzdávali. Ale ti, co vytrvali, dostudovali dobře a splnili se všemi v jeden studentský kolektiv.

Reforma školství a semestry navíc

Posluchači ročníku před námi byli poslední s čtyřletou výukou. My byli naopak prvními, které v roce 1953 postihla komplexní reforma školství ministra Z. Nejedlého. Po pátém semestru nám proto bylo oznámeno, že do

promoce nám nechybí už jen semestry tři, ale nově pět. Na studijním oddělení jsme do indexů na některé předměty obdrželi zvláštní razítka „škrť“ a formou dodatečného zápisu zapsali předměty nové, zpravidla nechemického charakteru. A bylo! Nějak s tím možná souviselo i dělení studovaných oborů mezi pražskou, bratislavskou a pardubickou školou. Důsledkem bylo, že náš, po třech letech studií skoro na polovinu prořídilý ročník, doplnili na vybraných specializacích studenti z Prahy a hlavně z Bratislavy na téměř původní stav, takže nás v roce 1956 promovalo rovných 100.

Máš umístěnku, pracuji!

Po promoci v pardubickém divadle jsme všichni na kádrovém oddělení obdrželi umístěnky s povinností nastoupit na určená místa do tří týdnů. V opačném případě se na nás vztahoval velmi přísný zákon o příživnictví. Chemický průmysl měl v těch letech výjimečné postavení, budovaly se nové nebo rozšiřovaly stávající závody, především na Slovensku. Takže umístěnek do Strážského, Humenného, Žiaru nad Hronom, Svitú či Bratislavy bylo hodně. Nastoupili na ně především slovenští absolventi, ale i řada českých s nejasnou perspektivou, jak si budoucí život zařídí. S úsměvem třeba vzpomínám na spolužáka, který večer na koleji sháněl někoho, kdo ví kde je obec Plesná, kam měl nastoupit do textilky. Naopak asi deseti

spolužákům se nějakým řízením podařilo získat místa asistentů na budovaných katedrách, kde odborně rostli tak, že za pár let z nich byli uznávaní členové pedagogického sboru školy.

Jak jsem již zmínil, dvoje ze čtyř prázdnin nám zčásti vyplnila měsíční vojenská cvičení, během zbývajících dvou prázdnin jsme měli povinné výrobní praxe. Podobně jako v případě umístěnek i to bylo v době důsledného všeplánování zařízeno tak, že pro přesný počet studentů byl vymezen ve vybraných závodech stejný počet míst. Ne všude si s námi věděli rady a dost často jsme se stali vítanými náhradami zaměstnanců v době letních dovolených. Tím pádem jsme místo neplacené praxe dostávali brigádnický plat, takže spokojenost byla nakonec na všech stranách.

Závěrem samozřejmě neopominu připomenout, že roky 1951-1956 byly jedněmi z nejhorších v politickém klimatu naší společnosti. Věděli jsme o tom, prožívali jsme to, ale přece jen – byli jsme mladí a, jak jsem uvedl na začátku, byli jsme součástí ojedinelého budování nové vysoké školy, a to mně stálo za trochu vzpomínání.

Ing. Jiří Marhan, CSc.

FOTO: Adrián Zeiner

Děkujeme Jiřímu Marhanovi za poskytnutí velmi cenných materiálů a fotografií.



Profesor Čáp: Jan Perner se nám do názvu fakulty líbil hned

VLÁČKY NIKDY, ANI JAKO KLUK, NESBÍRAL. PŘESTO SE PROFESNĚ UŽ ŠEDESÁT LET VĚNUJE VÝZKUMU KOLEJOVÝCH VOZIDEL. PROFESOR V OBORU STAVBY DOPRAVNÍCH STROJŮ A ZAŘÍZENÍ JAROSLAV ČÁP STÁL U ZRODU DOPRAVNÍ FAKULTY JANA PERNERA V PARDUBICÍCH. A VÍCE NEŽ VLÁČKY MÁ RÁD OPRAVDOVÉ VLAKY.

Vaše fakulta vznikla před 27 lety, co se vám z té doby nejsilněji vybaví v paměti?

Je to hlavně rozdělení Československa. Působil jsem tehdy na Vysoké škole dopravy a spojů v Žilině. Tenkrát to byla federální škola a polovina studentů byla českých. Ale se společenskými změnami po roce 89 bylo jasné, že její úloha jediné školy vychovávající odborníky pro oblast dopravy a spojů končí. Když si na tu dobu vzpomenu? Nikdo nám neublížoval, nikdo nás nevyháněl. A také řada kolegů na Slovensku zůstala.

Kolik let jste vy žil a učil na Slovensku?

Na Vysoké škole dopravní v Žilině jsem začal pracovat a zabývat se výzkumem na konci roku 1962. Totiž po absolvování Vysoké školy železniční v Praze jsem nejprve nastoupil do závodu Lokomotivka Plzeň. Když jsem se oženil, neměli jsme byt. A dopravní škola v Žilině byty nabízela. S manželkou jsme tam tehdy odešli a záhy se nám narodil i syn. Na této vysoké škole jsem nakonec působil třicet let. V letech 1990-1992 jsem byl děkanem její Fakulty strojní a elektrotechnické.

V té době už se vedla první jednání o vzniku dopravní fakulty na českém území...

Ano. Koncem roku 1991 proběhla celá řada jednání na vysokých školách v Čechách, kde byl enormní zájem o pedagogii, ale neexistovala možnost získat byt pro příchod. Při závěrečném jednání s tehdejší Vysokou školou chemicko-technologickou v Pardubicích se vyskytla možnost získání pracoviště i bytů pro eventuelní akademiky. Odsouhlasilo to tehdejší vedení VŠCHT a zástupci města Pardubice. Osobně jsem se velmi zajímal o to, zda by mohla nová fakulta vzniknout v České Třebové. Koneckonců to byl i významný železniční uzel. Město projevilo o pracoviště velký zájem. Poskytlo byty, prostory a mohli jsme už jako pracoviště DFJP zahájit výuku. Duší pracoviště byl dnes již zemřelý docent Till. Tenkrát byl o obor Kolejová vozidla velký zájem.

Jednalo se tedy dál o místě, kde fakulta bude...

Ano, nakonec vznikla v říjnu roku 1992 při Vysoké škole chemicko-technologické v Pardubicích katedra dopravy. A v dubnu roku 1993 zahájila oficiálně činnost Dopravní fakulta Jana Pernera. Hlavními iniciátory vzniku školy v Pardubicích bylo vedení VŠCHT, a zejména profesori Lánský a Mojžíš, kteří působili v Žilině. Profesor Lánský se pak stal prvním děkanem, byla to nejlepší volba.

Nebáli se na Slovensku, že přijdou o odborníky?

Mám pocit, že některým lidem to vadilo. Ale já jsem se nikdy nesetkal s tím, že by mi to dal někdo najevo. Všichni chápali, že doba se zhoršila a že je potřeba mít fakultu, která vzdělává odborníky v dopravě i v českých zemích.

Bylo složité vybudovat novou fakultu?

Podmínky v Pardubicích byly výborné. Vedení školy vznik fakulty velmi podpořilo. Zasloužili se zejména tehdejší rektor prof. Kudláček, kvestor Ing. Maršálek a prof. Koudelka.

Pamatujete si, jaké padaly návrhy na název fakulty?

Chtěli jsme rozvinout zejména technickou větev a Jan Perner se nám líbil hned. Stavitel železničních tratí nejlépe představoval přesně to, co se mělo na fakultě učit. O jméno fakulty se hodně postaral prof. Mojžíš.

V letech 1993 – 2000 jste byl proděkanem fakulty. Co jste měl na starosti?

Staral jsem se o vývoj a výzkum. Zabýval jsem se tím, co celý život dělám, a to je adheze kolejových vozidel. V tom oboru jsem spolupracoval s kolegy na zahraničních univerzitách v Drážďanech, v Aachen a v Delft.

Sbíral jste někdy vláčky?

Nikdy jsem této vášni nepropadl, bavila mě reálná vozidla. O kolejová vozidla jsem se vždy zajímal, absolvoval jsem navíc v roce 1958 Vysokou školu železniční v Praze. A na umístěnku jsem nastoupil do Škody Plzeň. Měl jsem také štěstí, že jsem se dostal do výzkumu lokomotiv. Nové lokomotivy se musely zkoušet na tratích. Jezdil jsem na elektrizované trati Praha-Česká Třebová.

Třicet let na vysoké škole v Žilině. Dalších skoro třicet let v Pardubicích. Jaké jsou dnes vztahy mezi školami?

Když budu mluvit čistě za svůj obor kolejová vozidla, vztahy byly vždycky dobré. Tehdy, před téměř třiceti lety, zůstali na škole v Žilině mladší kolegové, se kterými jsme pak spolupracovali a vzájemně si vyměňovali například i oponenty. Měl jsem řadu skvělých absolventů a doktorandů... ale i oni už odcházejí do penze.

Ale vy pracujete stále?

Působím ještě v laboratoři v pardubické části Doubravice, kde se podílím s profesorem Culkem na výzkumu adheze a řeším speciálně otázky spinu.

Chtěl byste vyslovit fakultě nějaké přání?

Aby se rozvíjela, aby měla absolventy, kteří budou mít vždy uplatnění. Myslím, že o technické obory by studenti měli projevoval větší zájem, protože řada podniků a institucí je potřebuje.

Jste aktivní v Nadačním fondu Jana Pernera?

Ano. Jsem činný nejen v nadaci, ale i Institutu Jana Pernera, které jsou nedílnou součástí činnosti fakulty. A podporuji řadu aktivit, které souvisí s dopravou.

TEXT: Věra Příbylová/FOTO: Adrián Zeiner

Nadační fond Jana Pernera

byl zřízen Univerzitou Pardubice a městem Česká Třebová. Finanční a materiální prostředky fondu se využívají k podpoře výchovy a vzdělávání pracovníků v oblasti dopravy, rozvoji řešení vědeckých, výzkumných a koncepčních problémů.

Dále slouží k přístrojovému, informačnímu a prostorovému vybavení vědeckých a výzkumných činností a s jeho podporou dochází k rozšiřování poznatků, informací a vědomostí mezi odbornou a širokou veřejností. Rovněž podporuje publikační činnosti formou příspěvků na vydávání knih, časopisů a odborných publikací.



OBDIVUJU ...



TEXT: Věra Příbylová/FOTO: Petr Špaček

... Martinu Sáblíkovou

ZVLÁDAT VYSOKOU ŠKOLU A PODÁVAT CO NEJLEPŠÍ VÝSLEDKY NA PALUBOVCE. TO JSOU MOMENTÁLNĚ HLAVNÍ CÍLE DVOUMETROVÉHO BLONĐÁKA ADAMA PTÁČNÍKA. STUDENTA FAKULTY FILOZOFICKÉ A ZÁROVEŇ ČESKÉHO REPREZENTANTA V HÁZENÉ. DÍKY SKVĚLÝM SPORTOVNÍM VÝSLEDKŮM JE JEDNÍM Z DEVÍTI STUDENTŮ UNIVERZITY PARDUBICE, KTERÉ VYSOKÁ ŠKOLA PODPORUJE VE STUDIU A ZÁROVEŇ V JEJICH SPORTOVNÍ KARIÉŘE.

Škola a vrcholový sport. Jak to dáváte?

Je to časově poměrně náročné. Můj čas strávený doma je specifický podle toho, kde hrajeme, a podle toho, kolik mám daný týden výuky. Prakticky doma spíš jen párkrát v týdnu přespávám. Hraju za Nové Veselí, to není od Pardubic zase tak daleko. Přes hodinu cesty. Na tréninky můžu dojíždět každý den, ale osobního volna už moc nemám. Domů se vrátím kolem jedenácté, udělám něco do školy a jdu spát.

Co studujete?

Jsem v prvním ročníku navazujícího magisterského studia Resocializační pedagogika. Před vysokou jsem studoval Sportovní gymnázium v Pardubicích. Tam jsem šel na popud trenéra, a jsem rád, že mě nasměroval.

Jako vrcholový sportovec a vysokoškolák jste získal podporu v projektu UNIS, do kterého se zapojila i Univerzita Pardubice...

Jednou z nejpříjemnějších výhod je pěkné stipendium. Mám také vstupy do univerzitní posilovny a možnost konzultovat vše ohledně stravy, protahování a dalších věcí s vyučujícími na katedře tělovýchovy a sportu. Popravdě si myslím, že toho tento projekt nabízí ještě víc. Zatím je to novinka, která se ještě úplně nerozjela...

Co si o projektu myslíte?

Že je to výborný nápad. Studenti, kteří dosahují úspěchů v různých sportech a věnují tomu spoustu času, tak nemají vedle sportu a školy moc času chodit na brigádu. A doplňky stravy, sportovní vybavení, cesty, to všechno něco stojí. A ne každý sport je finančně štědře ohodnocen, takže za mě určitě super nápad.

Prý na sobě hodně makáte. Jste stejně pracovitý a cílevědomý i při studiu?

Sport mě baví a na pohyb jsem si zvykl. Když nic jeden nebo dva dny nedělám, je to pro mě hrozné a nekomfortní. Víceméně už nemám na vybranou. Myslím si, že ve sportu jsem

trošku pracovitější, ale snažím se, abych ani ve studiu nezaostával.

Jak zvládáte prohry?

Špatně. Asi neznám nikoho, kdo nese prohru dobře. Ovšem záleží také na typu prohry. Pokud prohrájeme se slabým soupeřem nebo si prohrájeme dobře rozehraný zápas sami, mám větší zlost, než když prohrájeme po dobrém výkonu se silným soupeřem. Ale samozřejmě nemám radost z žádné prohry.

V kolika letech jste začínal s házenou?

Mým mateřským klubem je SKP Pardubice, kam mě přivedl náborový leták ze školy. V Pardubicích jsem začínal myslím v 7 letech a do Nového Veselí jsem přešel až do staršího dorostu.

Měříte 200 cm. Nechtěl jste hrát třeba basketbal nebo volejbal?

Oba sporty mě baví, ale jen rekreačně. Mě jsem rád vybíjenou a v házené můžete tvrdost střely uplatnit. Líbí se mi, že házená je oproti basketu a volejbalu mnohem více kontaktní sport.

Letos jste dostal pozvánku do reprezentace. Čekal jste to?

Nečekal, ale potěšilo mě to. Je to odměna za tvrdou práci, mou i týmovou.

Co se pro vás po sportovní stránce změnilo?

Zatím jsem byl jen na jednom přípravném reprezentačním kempu, takže nemůžu ještě hodnotit.

Už se rýsovala nabídka na zahraniční angažmá?

Rýsovala, přišla krátce po tom, co jsem nastoupil do prvního ročníku. Ale nedopadlo to. Mohl jsem jít hrát do Maďarska.

Čeho byste chtěl po sportovní stránce dosáhnout?

Určitě bych si chtěl zahrát reprezentační zápas a získat extraligovou medaili.

UVĚDOMUJETE SI, ŽE AŽ SKONČÍ HRÁČSKÁ KARIÉRA, BUDETE SE MUSET ZAČÍT ŽIVIT JINAK? I proto studujete?

Přesně tak. Když je možnost skloubit obojí, využil jsem příležitost. Nikdy nevíte, jestli přijde zranění nebo

jiné priority, a budete muset sportu nechat.

Chtěl byste jednou trénovat?

Určitě bych si to někdy rád zkusil i z té druhé strany, třeba v dorostenecké kategorii.

Kterého sportovce obdivujete?

Martinu Sáblíkovou, která Českou republiku skvěle reprezentuje. A věřím, že ještě bude. Přijde mi ale trochu opomíjená. Z házenkářů je to asi Mikkel Hansen, levá spojka pařížského PSG. Obdivuji každého sportovce, který něco dokázal, protože si dokážu představit, co za dřinu a obětování za tým je.



Projekt UNIS (UNiverzitní Sport)

Podporuje kariéru vysokoškolských sportovců. Vytváří pro ně takové podmínky, aby náročné sportovní, ale i studijní povinnosti skloubili dohromady. Zapojilo se do něj celkem 21 vysokých škol ze 13 českých měst. Mezi nimi i Univerzita Pardubice. Vybraní vysokoškoláci, kteří jsou špičkovými sportovci, získají speciální stipendium podle jejich sportovní výkonnosti. A také servisní podporu při studiu. Pro zařazení do projektu musí studenti splnit formální i výkonnostní podmínky. Sportovce navrhuje vysoké školy a schvalují sportovní svazy. Zařazení je vždy na jeden rok, po roce se opět posuzuje výkonnost a další podmínky.

ERASMUS JE TU S NÁMI OD ROKU 1998

Program Erasmus+ funguje na Univerzitě Pardubice od roku 1998. Univerzita v rámci programu spolupracuje s více než **200** univerzitami ve 29 zemích po celé Evropě. Naši studenti vyjíždí díky Erasmu na zahraniční univerzity, ročně jich absolvuje pobyt více než 100. Za srovnatelné období 2010-2019 to bylo dokonce **1 350** studentů.

Na Univerzitu Pardubice přijíždí v rámci programu Erasmus+ ročně asi **200** zahraničních studentů, kteří tady stráví v průměru jeden semestr, tedy několik měsíců. V letech 2010-2019 přijelo na univerzitu asi **1 650** studentů, nejvíce na Fakultu ekonomicko-správní a Fakultu filozofickou. Nejčastěji mají zájem o studijní pobyt v Pardubicích vysokoškoláci ze Španělska, Portugalska, Řecka, Turecka, Běloruska, Srbska, Itálie, Polska nebo Rumunska.

*Regensburg mě
okouzlil, studovala
jsem dál*



Monika Snítilá

Před rokem jsem vyjela na stáž do německého Regensburgu, kde jsem byla součástí koordináčního týmu v Česko-německém centru. Nezapomenutelné zážitky mám jednoznačně s mými spolubydlícími a z bavorských pivních slavností. Regensburg mě okouzlil natolik, že jsem v něm o rok později začala s magisterským studiem.

Filip Holík

Abych v Lancasteru nemusel řešit dojíždění, každý den jsem běhal 7 kilometrů na fakultu a 7 zase zpátky. Díky tomu jsem po návratu vyhrál i běžecké závody. Bydlel jsem u profesora vyučujícího na univerzitě anglický jazyk. Byl to vegetarián a měl nezvyklou podmínku. Přál si, aby nájemce v jeho domě nevařil ani nekonzumoval maso. To mi vůbec nevadilo, skvěle jsem si s ním rozuměl a užíval jsem si večery, kdy jsme společně připravovali veganské večere. Veganství se stalo součástí mého života, kterou jsem se rozhodl sdílet i na svém blogu.

*Vyhrál jsem
běžecké závody
a stal se veganem*



*Stanul jsem na
místě bohů Olympu*



Miloš Kolář

Prožívám už druhý pobyt přes program Erasmus. Jsem aktuálně v Řecku, a je to úplně jiné než poprvé na Madeiře, především kvůli pandemii. Největším zážitkem se pro mě stal výstup na nejvyšší horu Řecka na Olymp, která dosahuje do nadmořské výšky 2918 metrů. Celkem 26 kilometrů náročným terénem a výšlap jsme s partou studentů z Erasmu zvládli za jediný den.

František Kučera

Studoval jsem v litevském Vilniusu a díky otevřenosti lidí to bylo nejlepších 6 měsíců v mém životě. Zažil jsem moře s deštníkem, oslavil Halloween, ztroskotal s kajakem, vyměnil si oblečení na seznamovací party s neznámou holkou, viděl neuvěřitelně krásnou přírodu, zúčastnil se mnoha sportovních soutěží, navštívil okolní země a mnoho dalších věcí. Donutilo mě to žít naplno.

*Žil jsem naplno
a ztroskotal jsem
s kajakem*



Karel Formánek

Pobyt ve Finsku pro mě znamenal čtyři měsíce nových zkušeností, ale také učení a získávání nových znalostí. Umíte si představit 20 lidí z 12 různých zemí, kteří žijí na jednom patře a společně připravují vánoční večeři? Tak si to představte, a také den, kdy všichni společně jedou k jezeru do sauny a skočí do vody, která má 4 stupně. Nebo se rozhodnou projet se na kolech na poloostrov kousek od města. A pak ten zážitek, kdy vyjdete z chalupy a vidíte polární zář... Prostě tomu nemůžete uvěřit. Erasmus mi změnil život, a kdybych mohl, vrátil bych toto období zpět.



Viděl jsem
polární zář, vrátil
bych to zpět

Získala jsem
sebevědomí, do Valencie
se vrátím



Dominika Hladká

Na Erasmu jsem byla ve Valencii ve Španělsku. Přestože jsem zažila spoustu zvláštních okamžiků spojených s koronavirovou krizí, například jsem byla v nemocnici s tím, že mě bolí v krku, a nakonec se mnou lékaři mluvili přes sklo v mé soukromé místnosti. Neskutečně mě výjezd posílil. Získala jsem spoustu kamarádů z celého světa, sebevědomí ve španělštině a viděla koncerty na pláži při západech slunce mezi palmami. Do Valencie se určitě ještě vrátím.

Barbora Rambousková

Díky Erasmu jsem získala kontakty, jež mi umožnily nastartovat kariéru za hranicemi naší země, konkrétně ve španělském Madridu. Ještě na magisterském studiu jsem dostala nabídku podílet se na mezinárodní publikaci, která vychází v nakladatelství Cambridge Schollar Publishing. Umožnilo mi to přispět dosavadními výsledky svého bádání a získala jsem příležitost, na kterou mohou ostatní čekat několik let.

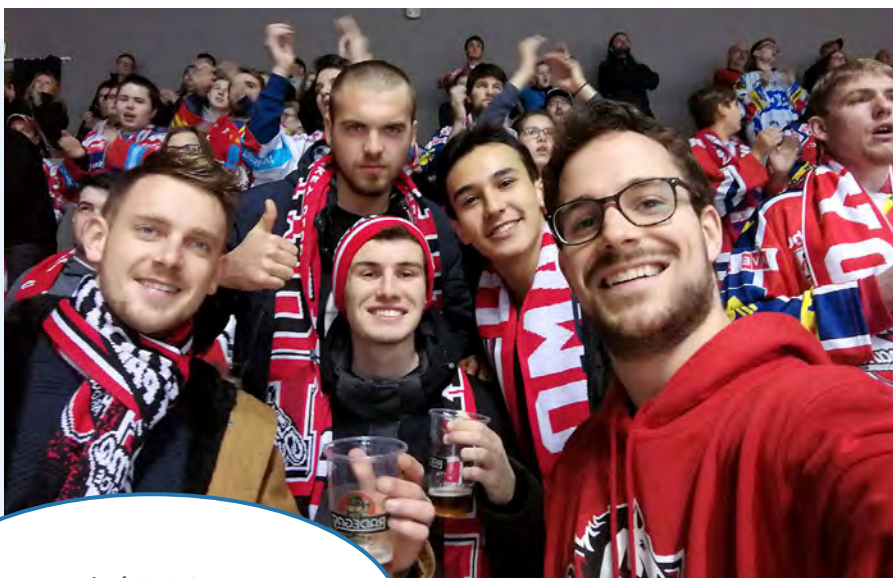
Nastartovala jsem
kariéru za hranicemi
naší země



Arthur Demaeght

(z Belgie)

Poslední rok studia jsem strávil na Univerzitě Pardubice. Tato zkušenost mi umožnila získat mnoho přátel a dokončit studium v jiném, ale příjemném prostředí. Pardubice jsou sice menším městem, ale snadno se zde spřátelíte s ostatními studenty ze zahraničí a město poznáte lépe. Svůj roční pobyt na univerzitě jsem věnoval psaní diplomové práce a velmi si cením pomoci mého profesora z Dopravní fakulty Jana Pernera, který byl vždy připraven pomoci a chápal všechny otázky nebo problémy, které jsem řešil.



V Pardubicích jsem získal nové přátele

- ✓ Erasmus je to nejlepší, co vám škola může dát.
- ✓ Erasmus mě donutil žít naplno!
- ✓ Erasmus mi dal větší samostatnost.
- ✓ Díky Erasmu se nebojím komunikovat.
- ✓ Vrátil jsem se s nadhledem a novými zkušenostmi.
- ✓ Erasmus je jeden velký zážitek, který trvá.
- ✓ Na Erasmu zažiješ spoustu poprvé!
- ✓ Erasmus rozšiřuje obzory.
- ✓ Je to investice, která skoro nic nestojí.
- ✓ Pokud miluješ cestování, jdi do toho!
- ✓ Erasmus bourá předsudky.
- ✓ Poznáš nové lidi a novou kulturu.
- ✓ Po výjezdu se cítím více nezávislá.

TEXT: Aneta Krejčík Plíšková/FOTO: archiv studentů





Děkujeme Vám

za dosavadní přízeň a těšíme se brzy na shledanou na našich palubách



Hygienické standardy
Zdraví a bezpečí jsou naše priorita







le.cz

1. září

Ekonomové mají Centrum pro vědu a výzkum

Nové centrum se na Fakultě ekonomicko-správní zaměřuje na excelentní výzkum v oblasti ekonomických věd a informatiky. Jeho cílem je koncentrovat interdisciplinární tým vědců a pomocí nejmodernější infrastruktury podpořit vědeckou práci, řešení výzkumných projektů i spolupráci se zahraničními pracovišti. „Jsem velmi rád, že toto centrum začalo na naší fakultě fungovat. Naše fakulta se tak zařazuje mezi ty, které tento nástroj pro podporu excelentní vědy již ve světě dlouho a úspěšně používají. Jsem přesvědčen, že pod vedením excelentního vědce docenta Petra Hájka bude přinášet výborné vědecké výsledky, ale také vychovávat mladé vědecko-výzkumné pracovníky,“ říká děkan Fakulty ekonomicko-správní Jan Stejskal.



2. září

Na univerzitě vznikl nový hokejový tým Riders

Hokejisté Univerzity Pardubice vstoupili jako nováčci do druhé sezóny Univerzitní ligy ledního hokeje. Trenérem Riders je pardubický hokejista Martin Šejba, s asistenty Otakarem Janeckým ml. a naším pedagogem Petrem Filipem z Katedry tělovýchovy a sportu Univerzity Pardubice. Ambasadorem nového týmu se stala hráčská legenda Vladimír Martinec. Na soupisce je 19 studentů z naší univerzity. „Jsme univerzita v hokejovém městě, proto věřím, že zápasy Riders spojí všech našich 7 tisíc studentů v jeden tým fanoušků,“ uvedla prorektorka Univerzity Pardubice prof. Tatiana Molková.

17. září

Děkanka Jana Holá jako host diskuse českých VŠ

Děkanka Fakulty zdravotnických studií docentka Jana Holá byla hostem celostátní diskuse o společenské odpovědnosti vysokých škol. Mluvila o vzdělávání a kompetencích zdravotních sester, které stály během celospolečenské krize v první linii. Akce byla součástí série kulatých stolů českých vysokých škol, které debaty vysílaly on-line. Celý záznam diskuse najdete na www.universitas.cz a na facebookových stránkách a YouTube kanálech českých univerzit.



23. září

Přešli jsme na on-line výuku

Všech 7 našich fakult přešlo také v zimním semestru na on-line výuku. Univerzita se vzhledem k jarnímu vývoji pandemie na výuku on-line připravila. Změny se dotkly více než 7000 vysokoškoláků, z nich 2 400 nastoupilo do prvních ročníků. „Obdivuji vás, jste velmi stateční. Nepochybujte o sobě, ani o smyslu vzdělávání a buďte pozitivní. Věřím v lepší časy. Věřím, že se v dohledné době všichni zase uvidíme bez monitorů, displejů a obrazovek,“ povzbudil studenty osobním videovzkazem rektor Jiří Málek.



30. září

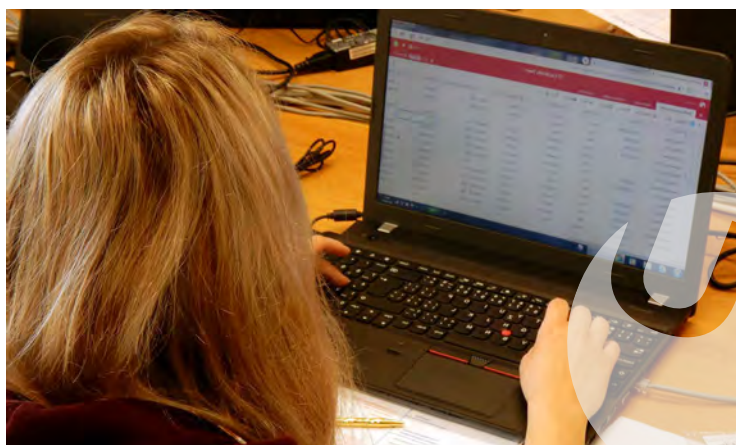
Fakulta zdravotnických studií získá nové prostory pro výuku

Podpisem smlouvy o smlouvě budoucí udělala univerzita první krok k získání prostor v areálu někdejšího podniku Tesla. V bývalé budově Telegrafie v sousedství Pardubické nemocnice vznikne v budoucnu nové zázemí pro Fakultu zdravotnických studií. Univerzita tam chce přemístit laboratoře, posluchárny, menší knihovnu, studijní oddělení, zázemí pro akademické pracovníky, zasedací místnosti a malé bistro. Prostory poskytnou zázemí pro vzdělávání zdravotních sester, záchranářů nebo zdravotně sociálních zdravotníků, klíčové pro praktické vzdělávání studentů. Zlepší se také podmínky pro odbornou práci akademiků.

Září

Chemici analyzovali vzorky na covid

Univerzita Pardubice znovu pomáhala při kritické situaci s druhou vlnou pandemie v kraji. Od konce září spustila ve speciálně zabezpečené laboratoři analýzy vzorků na koronavirus. Experti Fakulty chemicko-technologické se zapojili do testování už letos v dubnu, nyní pomohli s analýzami Nemocnicím Pardubického kraje. „**Naše univerzita je společensky odpovědná instituce, která dává k dispozici svoje experty i kvalitní zázemí v těžké době,**“ uvedl rektor Jiří Málek.



15. října

Naši studenti se zapojili do boje proti pandemii

Studenti opět pomáhali v různých zdravotnických a dalších zařízeních po celé republice. Po jarní vlně se zapojili do práce v laboratořích nebo do provozu informačních linek nemocnic. Pracovní povinnost vláda uložila studentům Fakulty zdravotnických studií a 141 studentům Fakulty chemicko-technologické. Jako dobrovolníci se zapojili i vysokoškoláci z Fakulty ekonomicko-správní, Fakulty filozofické a dalších fakult. Děkujeme!

13. listopadu

Rektor udělil ceny i novou plaketu mimořádným osobnostem

Rektor Jiří Málek ocenil při příležitosti 17. listopadu devět vědců a studentů za mimořádné tvůrčí výkony. Letos udělil zcela poprvé novou plaketu rektora analytickému chemikovi prof. Ing. Michalu Holčapkovi, Ph.D. Stříbrnou medaili obdržel in memoriam prof. Ing. Karel Vytrás, DrSc., který působil na Katedře analytické chemie Fakulty chemicko-technologické. Cenu rektora obdrželi také čtyři vědci z Fakulty chemicko-technologické: Dr. Denise Wolrab, Ing. Petr Košťál, Ph.D., Ing. Tomáš Chlupatý, Ph.D. a Ing. Miloš Krbal, Ph.D., dále Ing. Jiří Nožička, Ph.D., z Dopravní fakulty Jana Pernera a historička prof. PhDr. Milena Lenderová, CSc. Studentskou cenou rektor ocenil literáta Mgr. Přemysla Krejčíka z Fakulty filozofické.



TEXT: Aneta Krejčíková PIŠKOVÁ/FOTO: Archiv UPA

Ceníme si studentů a akademiků, kteří pomáhají

VYUČUJÍ, NEBO SE SAMI UČÍ. PŘESTO BĚHEM JARNÍ VLNY PANDEMIE UKÁZALI, ŽE POMOCI OSTATNÍM JE PRO NĚ SAMOZŘEJMÉ. ZA TO JE NAŠE FAKULTY NOMINOVALY NA CENU MINISTRA ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY ZA VYNIKAJÍCÍ VZDĚLÁVACÍ ČINNOST NA VYSOKÉ ŠKOLE, A TAKÉ NA CENU MINISTRA ŠKOLSTVÍ ZA MIMOŘÁDNÉ ČINY STUDENTŮ A ABSOLVENTŮ PRO ROK 2020. KDO Z NICH CENU NAKONEC ZÍSKÁ? NENÍ AŽ TAK PODSTATNÉ. PRO UNIVERZITU PARDUBICE JSOU OSOBNOSTMI, KTERÝCH SI CENÍ, UŽ DNES.

**PhDr. Kateřina Horáčková, DiS,
Ph.D.**



Je vedoucí Katedry ošetřovatelství na Fakultě zdravotnických studií. Vzdělává studenty a studentky oboru všeobecná sestra. V době pandemie pomohla vytvořit a dohlížela na provoz Covid Call Centra, které vzniklo jako vůbec první v zemi. V rámci spolupráce s Nemocnicí Pardubického kraje vedla desítku studentů, kteří komunikovali s nemocnými. Natočila pro své univerzitní kolegy a další zájemce krátká instruktážní videa, která ukázala, jak si v době pandemie správně mýt a dezinfikovat ruce nebo pečovat o ochranné roušky. Kateřinu Horáčkovou její práce naplňuje, díky ní může působit na mladou generaci budoucích zdravotníků. Ve volném čase se věnuje sportu, čte knihy, má ráda dobré filmy a cestování. V současné době si přeje život bez covidu, a rovněž ve zdraví ustat dospívání svého syna.

Adéla Ješinová



Studuje inženýrský obor Regionální rozvoj na Fakultě ekonomicko-správní. V době vypuknutí jarní pandemie se stala dobrovolníkem. V době nouzového stavu pomáhala s domácí výukou v Dětském domově v Sedloňově v Orlických horách. Ve své pomoci dětem pokračovala i po skončení nouzového stavu. Většinu svého volného času tráví studiem, které je aktuálně v rámci online výuky intenzivnější a nedovoluje jí už pomáhat do Dětského domova v Sedloňově. Když si však potřebuje od studia odpočinout, tráví čas s rodinou a přáteli. V budoucnu by se chtěla věnovat práci s lidmi. Po dokončení navazujícího magisterského studia uvažuje o přihlášce ke studiu pedagogického minima.

Petr Václavek



Je studentem Fakulty ekonomicko-správní magisterského oboru Ekonomika a management podniku. Je zároveň předsedou a zakladatelem futsalového klubu Juniors Přelouč FC. Svůj nápad uspořádat benefiční fiktivní zápas ve futsale a výtěžek věnovat na boj s koronavirem uskutečnil. Akce s dobročinným prodejem vstupenek #junioři společně vynesla 10 tisíc korun, které rozdělil mezi pardubickou nemocnici a Univerzitu Pardubice. Univerzitní část výtěžku putovala na Fakultu chemicko-technologickou, která od dubna analyzuje ve speciální laboratoři vzorky na přítomnost koronaviru. Za peníze pořídila sadu ochranných obleků i s lo-gem týmu. Poslední tři roky pracovní strávil jako teamleader animačního týmu v zahraničí, díky čemuž také kompletně procestoval celé Bulharsko. Jednou by

chtěl vést svůj vlastní tým v podniku, který by mu takovou příležitost nabídl. Rovněž se často angažuje ve veřejném životě. Mimo jiné se mu v Pardubicích podařilo nejen pro naše studenty dohodnout nový roční jízdní kupón na MHD. Kupon, který studentům zlevní jízdné, by měl být v prodeji příští rok.

Jiří Vaněk



Studuje obor Zdravotnický záchranář na Fakultě zdravotnických studií. Jiří zažil zápas nakažených koronavirem na vlastní kůži. V nouzovém stavu pomáhal na Observačním oddělení COVID-19 Dětské kliniky Fakultní nemocnice Hradec Králové. Odpracoval zdarma bez nároku na honorář více než dvě stě hodin, během kterých pečoval o dětské pacienty. Momentálně pracuje jako sanitář na Anesteziologicko-resuscitačním oddělení v Nemocnici Pardubického kraje. Ve volném čase chodí na tréninky hokeje a hokejbalu. Rád by co nejdříve dokončil školu, a poté si odpracoval povinný rok v nemocnici na jednotce intenzivní péče nebo na ARO. Jeho snem je pracovat u záchranné služby.

Tomáš Vlachovský



Na Fakultě filozofické studuje Historické vědy – Ochranu hmotných památek. V době jarní karantény se rozhodl pomáhat v Orlickoústecké nemocnici. Začal s dezinfekcí prostor

na jednotlivých nemocničních odděleních. Pral i distribuoval roušky a postupně také pečoval o pacienty. Pomáhal všude, kde nebylo nutné mít lékařské vzdělání, ale přitom to bylo potřeba. Od října opět působí jako dobrovolník v Pardubické nemocnici. Již čtyři roky pracuje jako průvodce pro Kolínské muzeum na pobočkách v Kouřimi. Mezi jeho zájmy patří historie a archeologie, zejména historie antického Řecka a Říma. Baví ho sport, ve volném čase jezdí na fotbalová a hokejová utkání. Také rád cestuje po památkách, ať už sám, nebo s přáteli. V budoucnu se vidí jako pracovník muzea, chtěl by navštívit Itálii či Velkou Británii a pracovat v tamních muzeích.

PhDr. Ladislav Vít, Ph.D.



Ladislav Vít je odborným asistentem na Katedře anglistiky a amerikanistiky Fakulty filozofické. Na fakultě působí jako vědecký, ale i pedagogický pracovník. Studenti oceňují jeho hluboký vhled do vyučované problematiky, individuální přístup a snahu integrovat vzdělávací opory do výuky. Po vyhlášení nouzového stavu v souvislosti s pandemií se stal klíčovou postavou pro distanční vzdělávací systémy. Během několika dnů převedl celé pracoviště na výuku v on-line prostředí. Zároveň se stal hlavním dobrovolným školitelem všech kolegů v tom, jak úskalí distanční výuky překonávat.

Od dětství snil o cestování, nejvíce ho lákala anglická kultura, krajina a lidé. Do Velké Británie se rozhodl odjet navzdory svému středoškolskému učiteli, který tvrdil, že se anglicky nikdy nenaučí. Téměř deset let v Sussexu a Surrey pracoval jako zámecký zahradník a četl britskou literaturu. Dnes ji vyučuje a vědecky se zabývá literárním zobrazením vztahu člověka ke krajině a poetikou míst. V současné době pro nakladatelství Routledge dokončuje knihu o poetice místa v díle britského básníka W. H. Audena.

TEXT: Aneta Krejčík Plšková/FOTO: Archiv UPa



Popularizátor roku: Bohatý není ten, kdo má hodně

JEHO INTERAKTIVNÍ PŘEDNÁŠKY O FINANČNÍ GRAMOTNOSTI A POZITIVNÍ PŘÍSTUP UŽ ZAUJALY STOVKY ŽÁKŮ. EXPERT Z KATEDRY EKONOMIKY A MANAGEMENTU DOPRAVNÍ FAKULTY JANA PERNERA ZÍSKAL LETOS ZA SVOJE PŮSOBNÍ NA STŘEDNÍCH A ZÁKLADNÍCH ŠKOLÁCH CENU REKTORA ZA POPULARIZACI VĚDY. TO JE JIŘÍ NOŽIČKA, SEZNAMTE SE.

TEXT: Zuzana Paulusová/Martina Macková/
FOTO: Adrián Zeiner/archiv Patrik Pařík

Mluvíte s žáky raději o finanční gramotnosti nebo finanční negramotnosti?

Rád mluvím o lidských schopnostech. Takže určitě raději o finanční gramotnosti, i když je občas velmi nízká. V tom ale vidím ten úžasný prostor – zvyšovat ji a pomáhat tak lidem, aby se zlepšovali a měli tak život hezčí a plnohodnotnější.

Kolik lidí u nás je opravdu finančně gramotných?

Zjistit, kolik lidí v daném státě je gramotných, tedy kolik lidí umí číst a psát, je snadné. Finanční gramotnost nelze tak snadno definovat, a proto se nedá říct kolik. Podle průzkumů ale víme, že finanční gramotnost u nás není na dobré úrovni. V minulosti se výuka finanční gramotnosti nijak neřešila, a nyní se musíme popasovat s následky. Dnes se žáci učí finanční gramotnost na základních školách. Osobně vnímám finanční gramotnost trochu jinak, než jak se na většině škol vyučuje. Souhlasím, že je dobré umět si spočítat úroky z úvěru, ale to umí i různé bezplatné nástroje na internetu. Pro mě je finanční gramotnost mnohem více o nastavení uvažování jedince než o matematice. Vnímám ji mnohem komplexněji.

Jak se pozná finančně gramotný člověk?

Skutečně finančně gramotný člověk by měl vnímat rozdíl mezi tím, co chce, co potřebuje a co si může dovolit. Také je to člověk, který tvoří rezervy. Zbytečně nenakupuje, věci obnovuje, až když původní neplní funkci. I když si to může dovolit, neplytvá potravinami, chrání životní prostředí a pomáhá rozvoji společnosti. Jedná se o styl vnímání věcí a souvislostí, a to ovlivňuje uvažování i hodnoty člověka. Proto si myslím, že při zvyšování finanční gramotnosti má větší význam výchova v rodině než to, co je možné naučit škola. Finanční gramotnost je součástí toho, jak člověk žije. To se nedá naučit jako vyjmenovaná slova.

Co říkáte středoškolákům, když s nimi o tom mluvíte?

Na střední škole mám velmi malý časový prostor pro interakci se studenty a není šance je něco komplexního naučit. Já jim jen vypravuji, co jsem za svou praxi viděl a zažil, s tím, že když se nebudou chovat finančně gramotně, tak něco podobného třeba zažijí také. A právě před tím je chci varovat. Život je krásný. Pokazit si ho kvůli takovému detailu, jakým jsou peníze, považuji za nerozumné. Snažím se studentům v tom malém časovém prostoru vysvětlit, že v životě záleží na tom, jak si nastavíme hodnoty a styl. A ne na tom, kdo vydělal kolik peněz nebo kde trávil dovolenou. Jeden úžasný introvert řekl krásnou myšlenku, že by si člověka měli ostatní pamatovat podle toho, jak žil, ne podle toho, kolik vydělal peněz. Bohatý není ten, kdo má hodně, bohatý je ten, kdo ví, že má dostatek.

Jaké základy pro finanční gramotnost by měl mít opravdu každý?

Za nejdůležitější považuji, aby člověk chápal, že pokud si něco nemůže dovolit, tak si buď musí zajistit větší příjem, nebo snížit náklady, nebo se bez toho naučit žít. Mnohokrát jsem se setkal se situací, kdy si lidé pořídili nějaký zbytečný statek, který byl nad jejich finanční možnosti. Koupili si ho na úvěr s tím, že ten úvěr v budoucnu nějak vyřeší. Ve skutečnosti ale občas nesplacený úvěr za nějakou zbytečnost odstartuje spirálu na sebe nabalujících se dluhů.

Za další velmi důležitý bod považuji komunikaci. Komunikace je podle mě klíčový prvek života ve společnosti a chyby v komunikaci umí napáchat vždy velké škody. Ve finanční gramotnosti je to stejné. Pokud nebudu komunikovat s tím, komu dlužím peníze, a budu dělat „mrtvého brouka“, tak situaci budu jenom zhoršovat. Pokud budu pravidelně komunikovat s pojišťovnou, kde

mám například povinné ručení, tak mohu velmi slušně ušetřit.

A do třetice, pokud vám nechce dát půjčku žádný oficiální legální subjekt, berte to jako zpětnou vazbu, že byste měli změnit svůj životní styl. Rozhodně to nevnímejte jako impuls k vyhledání poskytovatele v šedé zóně, takové řešení má vždy špatné následky s negativními a dlouhodobými dopady na kvalitu lidského života.

Je možné efektivně snížit výdaje?

Často se najde prostor pro snížení výdajů pomocí revize hypotéky, pojištění, povinného ručení, také u vedení běžného účtu. Výdaje se dají snižovat při trávení volného času – výlety autem jdou nahradit výletem na kole, místo oběda v restauraci romantický piknik s vlastním jídlem. Rozhodně nedoporučuji snižování výdajů na absolutní minimum. Vždy je třeba, aby člověka život bavil. Kdybychom zcela vynechali výdaje na volný čas, tak by to nemělo dlouhodobý pozitivní efekt.

S čím mívají rodiče středoškoláků největší problém?

Ke mně se dostanou jen důsledky problémů rodičů, kterými jsou nezvladatelné dluhy. Jak ty dluhy vznikly? To má různé příčiny a každá situace je jiná. Nejčastěji se jedná o množství spotřebitelských úvěrů a nesplácené kreditní karty. V Česku je vyhlášena exekuce na necelých 900 000 dospělých obyvatel. To znamená, že přibližně každý desátý dospělý člověk naší země nezvládl svoje dluhy. To není dobrý stav.

„Život je krásný. Pokazit si ho kvůli takovému detailu, jakým jsou peníze, považuji za nerozumné. Snažím se studentům v tom malém časovém prostoru vysvětlit, že v životě záleží na tom, jak si nastavíme hodnoty a styl. A ne na tom, kdo vydělal kolik peněz nebo kde trávil dovolenou.“

Vývoj ekonomiky v roce 2020 může navíc bohužel zvýšit množství lidí v nekomfortní ekonomické situaci. Pokud se východisko hledá včas, tak se najde. Je nezbytné neodkládat problém do doby, než větší výdaje vyvolají dluhy, které pak narostou na neúnosnou hodnotu. Pak už se řešení hledá obtížněji. I potom ale platí jedno pravidlo: Kde je vůle, tam existuje řešení.

Jak se ekonomicky chovat za této situace?

Přestavte si, že jste se ocitli u autonehody. Hlavní je zachovat klid, žádné zbrklosti. Auta se už srazila a teď je hlavní nezpůsobit škody větší, než už jsou. Základem je se zbytečně nezadlužit za zbytné statky. Pak je důležité komunikovat. U autonehody komunikujete se záchranáři, pokud jste se ocitli v dlužích, je třeba komunikovat také. Minimálně s věřiteli, ale třeba i se zaměstnavatelem, pracovníky občanských poraden. Zůstat sedět v nabouraném autě bez reakce je stejné jako ocitnout se v dlužích a neřešit je. Jste v nebezpečné situaci, a čím dříve ji opustíte, tím máte větší šanci, že další život bude dlouhý a příjemný. Je vhodné to například vnímat jako impuls ke zlepšení přístupu ke spotřebnímu chování při zachování stávající kvality života. Například efektivněji nakupovat jídlo, abychom neplýtvali. V Česku vyhazujeme víc jak 30 procent potravin. Pokud bychom toto číslo snížili, snížíme i naše výdaje, ale hlavně zátěž pro životní prostředí.



Dá se ale na takovou nehodu vůbec připravit?

Ta doba před bouřkou mě osobně vždycky zajímá. Měli lidé za sebou školu smyku? Přizpůsobili jízdní styl svým možnostem a stavu vozovky? Převáděno do ekonomiky – zlepšovali si svou finanční gramotnost, vzdělávali se, aby si zajistili své pracovní místo, případně aby ho zlepšili? Tvořili si rezervy? Utráceli za zbytečnosti a jezdili na drahé dovolené? Je důležité, jak se člověk připraví na situaci, kdy nepůjde vše podle plánu. Je jednoduché rozhodovat, když se daří. Ale měli bychom řešit, co bude, když se dařit nebude.

Je to tedy tak, že když jde ekonomika nahoru, finanční ngramotnost není problém, ale když se zadrhne, tak jsme „nahrání“?

Je snadné žít na dluh, když se daří. Pokud ekonomika roste, je minimální riziko ztráty zaměstnání, a nikoho moc netrápí, že máme nízkou finanční gramotnost. Nikdo neřeší fakt, že každý pátý člověk si netvoří rezervy. V okamžiku, kdy ekonomika začne zpomalovat, se to už vážným problémem stává. Sníží se příjmy a lidé nebudou schopni splácet své závazky nastavené v době ekonomického růstu. Lidé, kteří jsou bez rezerv, se dostanou do velmi složité situace. Tohle bohužel nyní uvidíme v praxi. Ekonomika se letos poměrně výrazně propadla, což bude mít vliv na reálný důchod obyvatelstva.

Pomůže nám krize naučit se šetřit a o penězích a jejich použití přemýšlet?

Na základě mých zkušeností se obávám, že to nelze zcela potvrdit. Bohužel jsem se již několikrát setkal s tím, že finančně ngramotného člověka velké problémy nic nenaučí. Pokud se přes problém dostane, získá lekci, že je možné se přes problém dostat. Ale bohužel mnohdy také získá lekci, že řešení se vždy najde a jemu určitě zase někdo pomůže.

Sestrojili longboardy a vybrali statisíce



PRO DOBROU VĚC

JE TO PŘÍBĚH S DOBRÝM KONCEM. A TEN KONEC, ZDÁ SE, KONCEM NEBUDE. TŘI ČERSTVÍ ABSOLVENTI UNIVERZITY PARDUBICE MĚLI PLÁN. SESTROJIT ELEKTRICKÉ LONGBOARDY, PROJET NA NICH ČESKOU REPUBLIKU A VYBRAT PENÍŽE NA POMOC NEMOCNÉMU DÍTĚTI. ZA 15 DNÍ NA CESTĚ NAKONEC VYBRALI O POLOVINU VÍC PENĚŽ, NEŽ BYLO NA SPECIÁLNÍ VOZÍK TŘEBA.

Jak to všechno začalo?

Honza Kolařík: Vašek konstatoval, že by chtěl už konečně udělat nový prototyp elektrického prkna. Tak jsem mu řekl: „Do léta ho dodělej, a pak pojedeme na nějakou cestu.“ Postupně se to nabalovalo, až to dospělo sem.

Vašek Štanc: Čekalo se na nás s Petrem. Studovali jsme inženýrský obor Řízení procesů a teprve týden před cestou jsme dělali na Fakultě elektrotechniky a informatiky státnice.

Co je vašich prknech unikátní?

Petr Šedo: Jsou prostě naše. Navrhli jsme si je sami od začátku až do konce. Tohle je třetí prototyp. Pořád je doděláváme. Každý den, co jsme na nich jeli, byly lepší a lepší. Zjišťovali jsme chyby a řešili, jak je odstranit. První den museli kluci pořád držet plyn, ale teď už mají tempomat. Tahle prkna jsou silniční, ale protože jsme cestou také zabloudili a museli projít po nebezpečných cestách, čtvrtý prototyp bude do terénu.

Vašek: Týden před naším odjezdem prkna ještě ani neexistovala. Bylo to hodně punkový (smích).

Jakou rychlostí na nich můžete jet?

Vašek: Maximálně 45 km/h, což je ale na helmu i kombinézu. Normální cestovní rychlost je tak 25km/h.

Už vás někdo oslovil, že by chtěl vaše prkno?

Petr: Jasně, lidi se nás ptají, kde jsme ho koupili. Když jim řekneme, že je to náš výrobek, mají zájem.

Máte konkurenci, která by vás ohrozila?

Vašek: To si nemyslíme. Takhle od A do Z to nedělá asi nikdo. Zatím jsme si vyrobili pár kusů, ověřili jsme si, že můžeme využít naše vědomosti ze školy a že to bude fungovat. Celkově nás práce s elektronikou baví. Já jsem vlastně konstruktér. A jestli to rozjedeme ve velkém, záleží na tom, jaký bude na longboardy ohlas.

Říkáte, že studium vám při vývoji prken pomohlo...

Vašek: Ano, i díky lidem z fakulty se nám to podařilo. Nejvíce nás posunul Daniel Honc, vedoucí katedry řízení procesů. Ten nám nabízel velkou pomoc ve škole i mimo ni. Radil a pomáhal také Pavel Rozsival z katedry elektrotechniky i další lidé.

Petr: To je hrozně těžký, každý nás učil něco jiného... Třeba statistika nám nešla, přitom je pro vyhodnocování dat hrozně důležitá. Na bakaláři jsme studovali elektrotechniku a informatiku a v navazujícím studiu obor Řízení procesů. Máme znalosti z více oborů, a díky tomu jsme byli schopní navrhovat hardware i software.

Zajímal lidi příběh, který jste s sebou vezli?

Honza: Byli jsme překvapení, kolik lidí se na projektu podílelo, sdíleli naše stránky. Mám z toho husinu ještě teď. Potkávali jsme lidi i v zapadlém bufetu, místní štamgasty, oni se nás ptali: „Kde jste se tu vzali? A na tomhle? Vy jste v blázní...“

Petr: Což nám znělo v hlavě tak, že je vlastně všechno v pořádku (smích).

Vašek: Je super, kolik celebrit se zapojilo, například Ben Cristovao, se kterým jsme se už projeli.

Odkud vedla vaše cesta?

Honza: Vyrázili jsme ze Slapan, asi šest kilometrů od Chebu. Na hranicích s Německem začíná cyklostezka a tady začala i naše charitativní cesta. Jeli jsme přes větší česká a moravská města a zastávku jsme měli i v Pardubicích. Konec cesty byl na Lysé hoře.

Vašek: Byli jsme v Karlových Varech, Praze, ale taky Chrudimi, Jihlavě a Brně. Právě ve větších městech jsme chtěli pořádat další akce na podporu projektu, ale kvůli covidu se naše další aktivity rušily. Plánovali jsme například různé společné jízdy. Počasí nebylo úplně příznivé, ale my byli odhodlaní splnit náš cíl. Nakonec jsme ujeli kolem 880 km.

Kolik peněz jste vybrali?

Honza: Naše očekávání bylo 100 tisíc. Sen, který by pomohl, pak vozík za 250 tisíc. Naš projekt Darujeme milion – snad měl pomoci chlapci, který trpí spinální svalovou atrofií a má horší průběh, protože nedokáže sám sedět bez opory. Konečných 448 195 korun je opravdu neskutečných. Více než čtyřnásobek nám udělalo sdílení od Leoše Mareše.

Bylo vaším cílem dělat nemoci osvětu?

Vašek: Teď už ji určitě děláme. Naše myšlenka byla, že pojedeme na

longboardech, ale jsou tu i jiní, kteří tyto aktivity dělat nemohou. Díky organizaci Život dětem, která nás seznámila s rodinou malého Milánka, měla naše cesta hluboký smysl.

Honza: Byl to prostě skvělý zážitek plný zábavy, ale zároveň pořádný dřiny.

Co byste vzkázali studentům?

Vašek: Nesed'te jen u počítače. Ne že my bychom občas u něj neseděli, pracovat musíme... Ale známe to z kolejí, mladí lidé se nechodili ani bavit. Přitom si nemyslím, že by všichni tak hodně studovali, aby byli dobří. Pojd'te proto raději zase ven!

Honza: Vejška je právě o tom, že potkáte spoustu kamarádů, kteří vám třeba vnuknou i ten dobrý nápad. Získáte skvělé kontakty.

Co plánujete do budoucna?

Nic konkrétního aktuálně nemáme, ale bavili jsme se o příštím létu a podobném projektu. Určitě se to bude těžko překonávat, i když máme více času na plánování. Uvidíme a doufáme, že opět překvapíme i sami sebe.

TEXT: Věra Přibylková/Anna Sedláková/
FOTO: Filip Starý

Jan Kolařík (1992):

Vystudoval bakalářský obor Provozní spolehlivost dopravních prostředků a infrastruktury na Dopravní fakultě Jana Pernera Univerzity Pardubice. Nyní pracuje v oblasti kvality ve výrobě elektromotorů.

Václav Štanc (1994):

Inženýrský titul získal na Fakultě elektrotechniky a informatiky v oboru Řízení procesů. Baví ho elektrotechnika a je konstruktérem elektrického longboardu.

Petr Šedo (1994):

Má titul inženýra v oboru Řízení procesů na Fakultě elektrotechniky a informatiky. Dělá psychickou podporu týmu. Prkna programuje a je také konstruktérem.



Umím vést lidi. Je to dar od Boha, říká absolventka Blanka Petrová

JE ENERGICKÁ, ROZHODNÁ, VŮDČÍ, A PŘITOM LIDSKÁ A OPTIMISTICKÁ. UMÍ ŘÍDIT NÁKLAĐÁK, ALE I VELKOU AUTOMOBILOVOU FIRMU. BLANKA PETROVÁ, ABSOLVENTKA DOPRAVNÍ FAKULTY JANA PERNERA A GENERÁLNÍ ŘEDITELKA FIRMY PANAV, PATŘÍ K NEJVlivNĚJŠÍM ŽENÁM V ZEMI. DOKÁŽE TOTIŽ SPOJOVAT SPRÁVNÉ LIDI V JEDEN TÝM A DOSAHOVAT MAXIMÁLNÍCH VÝKONŮ. „MÁM TO DANÉ OD BOHA. KDYŽ VIDÍTE VÝSLEDEK, KTERÝ SE ZRODIL POD VAŠÍM VEDENÍM, JE TO MOC KRÁSNÝ POCIT,“ ŘÍKÁ.

Jak se to stane, že se stanete jednou z nejlivnějších žen? Umístila jste se letos na 129. místě v žebříčku časopisu Forbes a jen tři příčky za tenistkou Petrou Kvitovou...

O své nominaci do žebříčku jsem nevěděla a popravdě ani moc netuším, kdo za ní stojí.

Zřejmě někdo, kdo si cení vaší práce.

Kamarádi mi poslali vzkaz, že jsem tam. Majitelem holdingu, kam spadá i naše společnost, je Roman Šmidberský, tipla bych si, odkud vítr vane. Asi na mě upozornil.

Potěšilo vás to?

Samozřejmě. Je to dobrý pocit. I když v práci mi to nepomůže. Na pozici generálního ředitele strojírenských nebo automobilových firem je málo žen. Je to svým způsobem výjimečné.

Máte jako žena v tomto oboru respekt?

Respekt není otázka pohlaví. Souvisí to spíše s tím, jaký jste šéf. V mužském kolektivu se pohybuji už od studia na gymnáziu ve Valašském Meziříčí. Byla jsem v matematicko-fyzikální třídě. Pak jsem studovala Dopravní fakultu Jana Pernera. V prvním a dlouhodobém zaměstnání jsem byla prodejcem nákladních vozidel. Většina mých zákazníků a obchodních partnerů byli opět muži. Je to pro mě na-prosto přirozené prostředí, ve kterém se umím pohybovat.

Jít studovat dopravní fakultu bylo přání rodičů, vaše volba, nebo náhodný výběr?

Je pravda, že jsem chtěla jít studovat práva. A přáli si to i mí rodiče. Nakonec jsem se na tento obor nedostala. Studovat vysokou jsem ale moc chtěla. Na dopravní fakultu bylo nutné splnit prospěchové limity, ty jsem měla.

Takže mě vzali bez přijímaček na obor Dopravní management, marketing a logistika.

A když jsem nastoupila, zjistila jsem, že se mi na škole tak moc líbí, že jsem další rok práva ani nezkoušela. Zajímavostí je, že jsme byli první ročník, který začínal studovat v České republice. Protože škola byla v Žilině a odtud celý pedagogický sbor přešel. Na začátku jsme byli ještě takoví neukotvení a bylo to hektické.

Co vám škola dala?

Pro můj obor dost. Pokud chce někdo pracovat v dopravě, je to dopravní fakulta, která vám předá potřebné vědomosti. Platilo to před 27 lety a platí to i dnes. Kromě ekonomických znalostí získáte i odborné vzdělání. Odbornost je v současném světě velmi důležitá. A dokonce si myslím, že je nadřazená těm obecným znalostem. Když k nám chodili na přednášky lidé z praxe, bylo to velmi obohacující.

Po škole jste začala prodávat nákladní auta...

Ve firmě NAPA Trucks. Výhodou bylo, že jsem o dopravě ledasco věděla právě ze školy. Se zákazníky jsem mohla lépe komunikovat a nebyla jsem v oboru nevzdělaná.

Dokázala jste prodat auto, aniž by se na vás divně dívali, že tomu rozumíte?

(smích) Ano, začátky jednoduché nebyly. Ale zvládla jsem to. Vlastně si myslím, že jsem byla v prodeji úspěšná. Začala jsem prodávat ve 23 letech a o dva roky později se stala vedoucí prodeje. Někteří zákazníci si mě ve znalostech také testovali. Někdy se mi chtělo až brečet, když jsem něco nevěděla... Ale donutilo mě to k tomu, abych na sobě ještě víc pracovala.

POKUD CHCE NĚKDO PRACOVAT V DOPRAVĚ, JE TO DOPRAVNÍ FAKULTA, KTERÁ VÁM PŘEDÁ POTŘEBNÉ VĚDOMOSTI. PLATILO TO PŘED 27 LETY A PLATÍ TO I DNES. KROMĚ EKONOMICKÝCH ZNALOSTÍ ZÍSKÁTE I ODBORNÉ VZDĚLÁNÍ.

Prodávali jsme tahače, podvozky na různé typy nástaveb. Začínaly řady stavebních vozidel, speciálních podvozků, dávali jsme do kupy technické specifikace. Pomáhala jsem auta konfigurovat, a to mě hodně bavilo. Doteď z těchto zkušeností čerpám.

Kontrolní otázka: Kolik váží tahač?

Provozní hmotnost tahače je cca 8 tun. Celková hmotnost soupravy dvounápravového tahače a třínápravového návěsu je 40 tun.

Máte řidičák na nákladní auto?

Mám. Když jsem je prodávala, měla jsem pocit, že bych je měla umět i ovládat. Od 25 let je řídím. S kolegou jsme často jezdili pro návěsy. Cestu tam jsem tahač řídila já, zpátky i s návěsem jel on. Když jsem čekala své první dítě, řídila jsem tahač ještě v devátém měsíci těhotenství. Jeli jsme za jedním zákazníkem, a ten teda koukal, když jsem vyskočila z kabiny s obrovským břichem.

Po osmnácti letech jste opustila firmu. Cítila jste potřebu změny?

Změnil se management. Navíc jsem dosáhla všeho, čeho jsem dosáhnout mohla. Mám ráda, když se dějí změny.

Potřebuju k životu vzrušení. Hned, jak se rozkřiklo, že jsem dala výpověď, začaly přicházet nabídky samy. Jednou z nich byla pozice obchodní ředitelky ve společnosti PANAV. Tu jsem přijala a po dvou letech jsem se stala generální ředitelkou.

ODBORNOST JE V SOUČASNÉM SVĚTĚ VELMI DŮLEŽITÁ. A DOKONCE SI MYSLÍM, ŽE JE NADŘAZENÁ TĚM OBECNÝM ZNALOSTEM.

Co vaše práce obnáší?

Má několik poloh. Část mé práce jsou obchodní kontakty. Nechala jsem si nejvýznamnější zákazníky, se kterými mám dlouhodobé vztahy. Dále se věnuji strategickému jednání s dodavateli. Novinkou pro mě je řízení výroby. Byla to pro mě výzva, protože jsem nikdy výrobu neřídila. Snažím se, aby všichni šli jedním směrem. Je důležité, abych vybrala správné lidi, a ti musí dělat to, co chcete vy. V tomhle je důležitá také lidskost. Když nebudete rozumět tomu, co děláte, mohou vás začít obcházet.

Během jarní pandemie patřila firma k sedmi v Evropě, které dokázaly udržet svou výrobu. Jak jste na tom nyní?

Situace nás tolik nepoškozuje, dokážeme si poradit. Ale jen do té doby, dokud nám nevypadne velké množství lidí. V první vlně jsme řešili problémy se zaměstnanci. Firma má výrobní závod v Senici na Hané a řada našich lidí bydlí v Litovli a v Uničově. To byla velká čára přes rozpočet, když tato města kvůli šíření covidu uzavřeli. Museli jsme utlumit výrobu. Nyní jsou to problémy s dodavateli ze západoevropských zemí. Francie má lockdown a některé součástky nám budou chybět. Musíme operativně řešit věci ve výrobě, aby se nezastavila. Máme zakázky až do března.

V čem vás práce naplňuje?

Baví mě řídit lidi. Umím spojovat správné lidi, aby jejich výkon vedl ke správnému cíli. Ale k tomu musíte mít také vloh. Já to mám dané od Boha. Když vidíte výsledek, který se zrodil pod vaším vedením, je to moc krásný pocit.

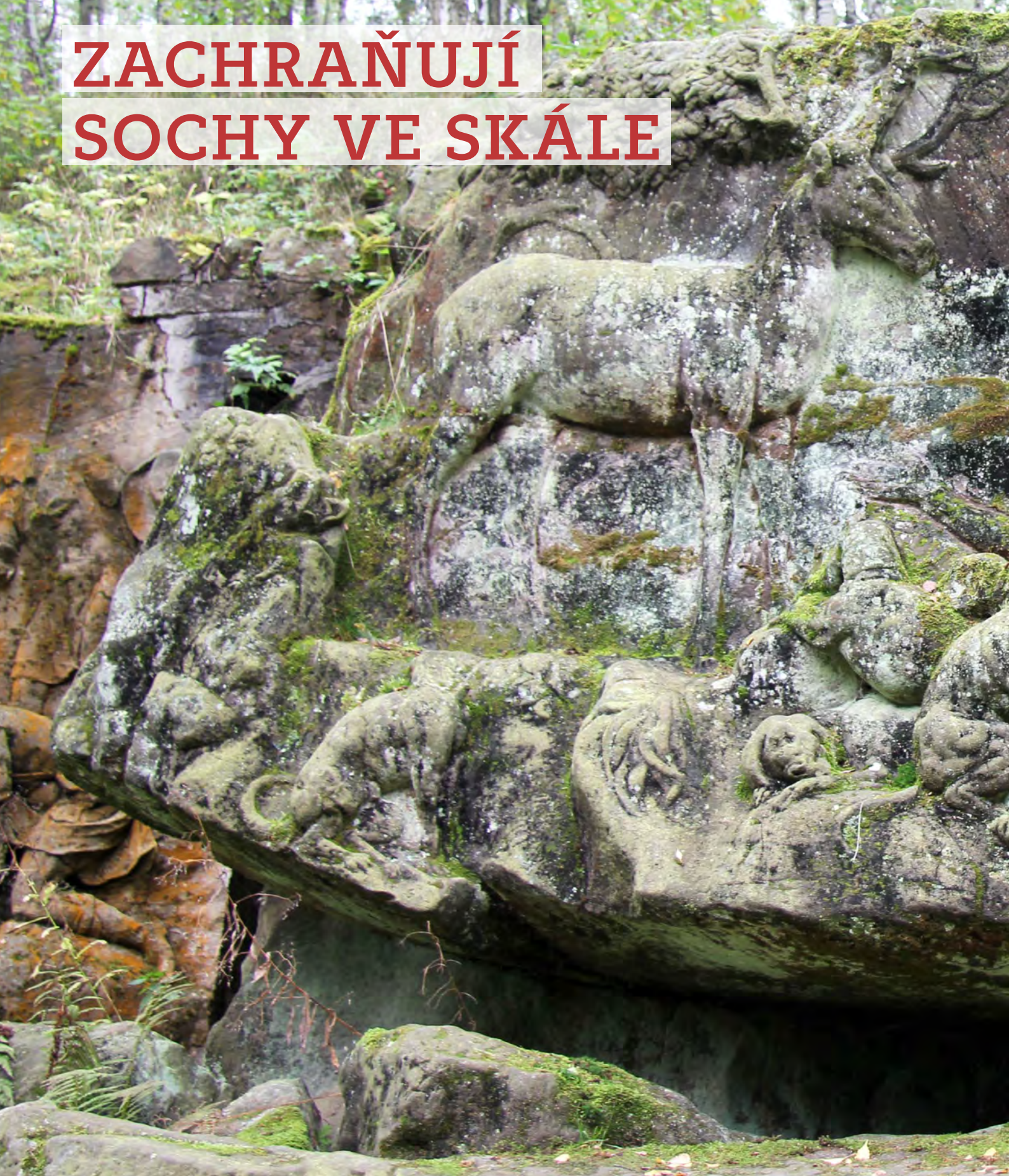
TEXT: Věra Přibyllová/FOTO: Adrián Zeiner

Ing. Blanka Petrová, MBA (1975)

Je absolventkou Dopravní fakulty Jana Pernera Univerzity Pardubice. Inženýrský titul získala v oboru Dopravní management, marketing a logistika v roce 1998. V roce 2016 si rozšířila své vzdělání v Business Institutu EDU, a.s., v Praze, kde studovala obor Management, organizace a řízení (MBA). V letech 1998-2016 působila jako vedoucí prodeje vozidel, NAPA TRUCKS, spol. s r.o. V roce 2016 začala pracovat ve společnosti PANAV, a.s., nejdříve na pozici obchodní ředitelky, od roku 2018 je generální ředitelkou firmy. Žije v Pardubicích. Ráda jezdí autem, kde si třídí myšlenky. Je rozvedená a má dvě děti. V červnu letošního roku ji zařadili experti českého vydání prestižního byznysového a ekonomického časopisu Forbes mezi 135 nejvlivnějších žen Česka.

BRAUNŮV BETLÉM V PÉČI RESTAURÁTORŮ

ZACHRAŇUJÍ SOCHY VE SKÁLE







PATŘÍ KE ŠPIČCE BAROKNÍHO SOCHAŘSTVÍ V KRAJINĚ. A NEJEN U NÁS. UKRYTÝ V NOVÉM LESE NEDALEKO HOSPITALU KUKS ROČNĚ LÁKÁ TISÍCE NÁVŠTĚVNÍKŮ. BETLÉMU OD MATYÁŠE BERNARDA BRAUNA JE TÉMĚŘ 300 LET. UNIKÁTNÍ SOCHAŘSKÉ DÍLO VYTESANÉ DO KAMENE ODOLÁVÁ STALETÍ PŘÍRODNÍM VLIVŮM, ALE BEZ PRAVIDELNÉ PÉČE ODBORNÍKŮ BY MOHLO ZA NĚKOLIK DESÍTEK LET ZANIKNOUT. O TUTO NÁRODNÍ KULTURNÍ PAMÁTKU SE NYNÍ BUDOU STARAT PRÁVĚ STUDENTI A ODBORNÍCI Z NAŠÍ FAKULTY RESTAUROVÁNÍ.

O vznik uceleného komplexu, který leží mezi městy Dvůr Králové nad Labem a Jaroměř, se zasloužil hrabě František Antonín Špork. Betlém se měl stát součástí jeho rezidenčního a lázeňského sídla. Jednotlivá umělecká díla vznikala v rozmezí let 1722-1732. V současné době jsou všechna v důsledku stárí, povětrnostních vlivů, klimatických změn a zčásti i vandalismu značně poškozená. „Asi nejhůře je na tom socha Jana Křtitele, ze které zbylo už jen torzo. Také socha ležící Máří Magdalény je ve velmi špatném stavu“, popisuje aktuální stav sochařských děl docent Jakub Ďoubal z Fakulty restaurování Univerzity Pardubice.

Sochy a reliéfy v Novém lese jsou unikátní tím, že je Matyáš Bernard Braun vytesal přímo na místě do rostlé skály. Podle vedoucího ateliéru restaurování kamene je to mimořádné dílo. „Rozsahem, koncepcí a sochařským zpracováním. Je to vrchol barokní

tvorby v celoevropském měřítku,“ říká Jakub Ďoubal.

Člověka až napadá otázka, jestli k takovému dílu přistupuje odborník ještě s větší citlivostí a opatrností. A zda přemýšlí o tom, jak významnou památku zachraňuje. „Není až tak zásadní, jestli restaurujete národní kulturní památku, nebo obyčejný křížek v polích. Vždycky cítíte velkou zodpovědnost,“ vysvětluje restaurátor.

Části se nedoplňují, k vidění bude torzo

Experti Univerzity Pardubice se na restaurování jednotlivých soch podíleli už v minulosti. Nyní provedou celkovou údržbu všech dochovaných sochařských děl a následně o ně budou pravidelně pečovat. „Plánujeme do tohoto projektu zapojit studenty z ateliéru kamene ze všech ročníků, tedy asi šestnáct lidí. Měli bychom provést očištění všech děl od nánosů

biologického porostu i nečistot a také zajištění rizikových částí, aby se zabránilo dalšímu poškození díla,“ říká vysokoškolský pedagog Ďoubal.

Bude nutné zpevnit narušený materiál a zajistit praskliny, aby nedošlo k oddělení částí a jejich ztrátě. Experti přitom vychází ze zkušenosti s předchozí údržbou a z projektu NAKI ministerstva kultury. Výstupem tohoto projektu, který vedla Fakulta restaurování, jsou zejména možnosti čištění a nastavení režimu dlouhodobé péče, včetně možnosti zpomalení růstu řas, mechů a lišejníků na povrchu kamene.

Restaurátoři nebudou na památce doplňovat chybějící části, ale chtějí ji pouze konzervovat. „Braunův betlém bude i po restaurování prezentován v torzální podobě. Míra čištění bude volena tak, aby vynikla plastická forma a nedocházelo k poškození. Zároveň bychom chtěli zachovat určitou míru patiny stárí,“ upřesňuje docent Ďoubal. Podle něj by se měl

restaurátor vždy zamýšlet společně s památkáři a správcem objektu nad tím, jak dílo prezentovat, v čem spočívají jeho hlavní hodnoty, a ty se snažit maximálně uchovat.

Zpomalit růst mechtů, prodloužit život

Nejdůležitější je pro odborníky maximálně prodloužit život této mimořádně významné památky. „Pravidelná údržba a monitoring, který umožní včas reagovat na aktuální stav, je nejlepší cesta. Je to lepší než postup zvolený v mnoha jiných případech. Tedy ponechat památku svému osudu, a když je stav havarijný, provést velkou a nákladnou rekonstrukci,“ říká odborník. Restaurátoři budou památku každý rok kontrolovat. Zhodnotí její stav, provedou případné dočištění a aplikují ochranný biocidní postřik. Ten by měl zpomalit růst mechtů a lišejníků. Na základě tohoto mapování by se měly plánovat další akce a restaurátorské zákroky na konkrétních dílech.

TEXT: Věra Přibyllová/FOTO: Archiv Fakulta restaurování

Soubor soch byl původně součástí celého komplexu budov a krajinných prvků, z nichž se dodnes dochovala jenom část. Samotná sochařská díla v Novém lese u Kuksu doplňovaly další budovy a sochařská díla. Řada těchto staveb zanikla. Například kaple Nalezení sv. kříže a Povýšení sv. kříže. Zanikly i poustevny sv. Pavla a sv. Antonína, včetně vyhlídkového pavilonu a pisciny s vodotryskem. Některé části se sice zachovaly, ale byly převezeny. Například socha sv. Antonína, kdysi umístěná při poustevně, je dnes v muzeu v Jaroměři. Sochu sv. Jeronýma na poušti přemístili památkáři do zahrady Hospitalu v Kuksu. Do areálu v Kuksu převezli i torzo sochy Hagar na poušti nebo psa poustevníka Garina.





Umění nemá být ošklivé, říká autor plakety rektora

JE NETRADIČNÍ. ODRÁŽÍ V SOBĚ TEMNOTU I SVĚTLO A SPOJUJE ČÍNSKOU FILOZOFII JIN A JANG. NOVOU PLAKETU UNIVERZITY PARDUBICE BUDE REKTOR JIŘÍ MÁLEK UDĚLOVAT VÝJIMEČNÝM OSOBNOSTEM Z OBLASTI VĚDY A AKADEMICKÉHO PROSTŘEDÍ. AUTOREM DÍLA JE VÝTVARNÍK A SOCHAŘ JAKUB VLČEK, PRO KTERÉHO BYLO SAMOTNÉ ZPRACOVÁNÍ VELKOU VÝZVOU. PLAKETA VZNIKLA PŘI PŘÍLEŽITOSTI 70 LET VYSOKÉ ŠKOLY V PARDUBICÍCH.

MgA. Jakub Vlček (1979)

Autor Plakety rektora Univerzity Pardubice pochází z Českých Budějovic. Magisterský titul získal na Akademii výtvarných umění v Praze v roce 2004, kde se učil v ateliéru figurálního sochařství a medaile. Své umělecké vzdělání si rozšířil v letech 1998-1999 na Fakultě výtvarných umění Vysokého učení technického v Brně v ateliéru figurálního sochařství pod vedením sochaře Michaela Gabriela. V roce 2001 pobýval v Itálii v Carrare na umělecké škole Accademia di belle arti. Dalším vysokoškolským pedagogem, který ovlivnil jeho uměleckou tvorbu, byl v letech 2002-2003 profesor Emil Přikryl z Ateliéru architektury Akademie výtvarných umění v Praze. Soukromě studoval u akademického sochaře Josefa Adámka. Jakub Vlček působil v letech 2013-2020 jako pedagog na Střední škole uměleckoprůmyslové škole v Hradci Králové, kde studenty seznamoval zejména s navrhováním designérských výrobků a figurálním kreslením. Nyní pracuje a tvoří ve svém ateliéru ve Vraclavi na Vysokomýtsku. Svůj ateliér vybudoval ze stodoly, která je součástí památkově chráněné usedlosti, a shromáždil zde také značnou část své tvorby. V roce 2018 zachvátil ateliér sochaře mohutný požár, který nevratně zničil na 4000 jeho uměleckých děl. I přes tuto nešťastnou událost Jakub Vlček tvoří dál a patří k významným medailérům a výtvarníkům své generace.



Jaké bylo zadání?

Bylo jasné, plaketa měla být větší, než jsou obvykle medailérská díla. Měla univerzitu symbolizovat jako celek a přitom zohlednit všech sedm jejích fakult. Mělo se do ní promítnout také logo. Zkrátka měla být výjimečná. Začal jsem si na papír kreslit myšlenky, jak šly za sebou. Postupně se vyvíjely a nepřemýšlel jsem, jestli je to úlet, nebo ne. Návrhů vzniklo samozřejmě hodně, 15 nebo 20. Nakonec jsem měl finálních pět variant. Udělal jsem šablonu ze dřeva, vlastně takové okýnko a začal s realizací modelů v reálné velikosti.

Co vás inspirovalo?

Líbila se mi myšlenka promítnout do díla symbol Východu jin a jang. Rektor Jiří Málek má velmi rád japonské umění a kulturu. Výsledná podoba vypadá tak, že jedna část je vystouplá a druhá propadlá. Tento tvarový moment plakety může zpodobňovat i skutečnost, že nad městem Pardubice se tyčí Kunětická hora a logo univerzity je zamáčklé podobně jako pečť.

Jak dlouho vaše díla vznikají?

Vždycky nejdéle trvá uložit si do mysli ideu a přemýšlet o tom, co vyrobíte.

Na papíře je to pak hotové za den. Představy nosím v hlavě dlouho, protože dojem je opravdu nejdůležitější. Je to stejné, jako když vidíte nějakou osobu – může mít velký nos, má ale krásné oči... Výsledný efekt vás musí zaujmout.

Kolik času jste měl na tvorbu plakety?

Měsíc. Modely jsem měl ale hotové za dva dny. Fascinovalo mě, že někdo chce něco jiného, než je standard. Dostal jsem velkou důvěru. Dokonce mě napadlo, že by mohl existovat web, který se bude jmenovat „Důvěra“. Zjišťuju, že je to jedna z nejdůležitějších vlastností. Když vám někdo dá důvěru, nechcete ho zklamat. Dělal jsem například na projektu za miliony, kdy jsem neměl podepsaný jediný papír, ale tvořil jsem.

Tvořil jste už něco podobného?

Zadání tohoto typu jsem dostal poprvé. Vlastně bylo dobře, že jsem dostal nějaké zadání. Když jsem učil, říkal jsem studentům: „Omezení je něco, od čeho se člověk může odrazit.“ Nejhorší je mít absolutní svobodu. Vždycky si vzpomenu na Mozarta a na jeho operu Don Giovanni. Dostal jedině zadání. Že má k dispozici jen tyhle

zpěváky. Věděl, kdo jaký má rozsah a přesně napsal hlasy pro zpěváky. Proto je to opera oper. Musel jste se samotnou realizací řešit nějaký problém?

„DŮVĚRA“. ZJIŠŤUJU, ŽE JE TO JEDNA Z NEJDŮLEŽITĚJŠÍCH VLASTNOSTÍ. KDYŽ VÁM NĚKDO DÁ DŮVĚRU, NECHCETE HO ZKLAMAT. DĚLAL JSEM NAPŘÍKLAD NA PROJEKTU ZA MILIONY, KDY JSEM NEMĚL PODEPSANÝ JEDINÝ PAPIR, ALE TVOŘIL JSEM.

To je právě ono. Dílo je unikátní nejen po stránce umělecké, ale také výrobní. Narazil jsem na řadu technologických problémů. Problém byl s chlazením kovu, protože se smršťuje a potřebuje hodně hmoty, kterou si „ují“. Takže byly problémy se samotným odlitím. Říct: „to nejde“ ale neexistuje.

Prostě to musí jít. Nakonec jsem našel slévárenskou dílnu, která sídlí v Popovicích u Uherského Hradiště, a ta plaketu odlila. Jedná se o ruční výrobu.

Plaketa ale není vaše první dílo pro univerzitu...

Už jsem dělal pamětní medaili pro Fakultu restaurování k 25 letům od jejího založení. Na této fakultě učí také mí kamarádi.

Jak často tvoříte?

Pořád. Jedu třeba na výlet, ale pořád přemýšlím. Antonín Dvořák šel do lesa, a když přišel, měl popsané manžety u košile notami. Je to tak, že vás něco napadne, ale nevíte kdy.

LÍBILA SE MI MYŠLENKA PROMÍTNOUT DO DÍLA SYMBOL VÝCHODU JIN A JANG.

O svých sochách říkáte, že by měly být dobro, ne strach, ne ošklivost. Co by pro vás bylo ošklivé?

Když jsem byl ve škole, tak nám někteří kunsthistorici říkali, že umělec by měl reagovat na dobu a zpodobňovat i hnus. Já si to nemyslím. Ve středověku se vylévaly splašky na ulici, byly morové rány jedna za druhou, ale umění bylo krásné. Umění by mělo být hezké. Jako kdyby chtěl někdo napsat ošklivou muziku. Jdete snad na koncert s tím, že si budete říkat: „Musím to nějak vydržet, protože je to nová muzika?“

Často tvoříte díla s duchovní tematikou. Je to oblast, která vás zajímá?

Nejsem rozeznatelný, jestli víc dělám antiku, klasicismus nebo secesi. Líbí se mi snad všechno. Chci, aby mé dílo bylo hezké, aby se na něj člověk rád a znova podíval. Aby mělo zadní myšlenku, které si člověk všimne později. Třeba toho obloučku v plaketě, kde je náznak Kunětické hory.

Děláte ale i soudobé realizace...

To ano. Je to třeba design lavičky, návrhy cen pro hokejisty... Co je hmotové, mě baví, můžu udělat archaické věci, stejně tak moderní, a to ve stejné době. Nejsem jako Pablo Picasso, který měl různé období, růžové, modré ...

TEXT: Věra Příbylová/FOTO: Radek Plížik

Díla v ateliéru Jakuba Vlčka ve
Vraclavi →





***PONOŽKY, HRNEK A KŠANDY
KOUPIŠ NA [ESHOP.UPCE.CZ](https://eshop.upce.cz)***